

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

31 Mayıs 2012 Perşembe

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

31 Mayıs 2012 Perşembe

----0----

K O N U

İnternet Kullanımı hakkında

Sayfa
1:30

İÇİNDEKİLER

<u>İİ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:30
Bünyamin EMİROSMAN (TÜİK Sektörel İstatistikler Daire Başkanı)	1:2, 7:8, 9, 11:12
Ayhan DOĞAN (TÜİK Sektörel İstatistikler Daire Başkanlığı Takım Sorumlusu)	2:7, 9
İlhan YERLİKAYA	Konya 8:9, 10, 15, 16, 21:22
Yıldırım M. RAMAZANOĞLU	Karamanmaraş 10:11, 20, 22:24
Prof. Dr. Şaban H. ÇALIŞ (Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekili)	13, 26:28, 29:30
Prof. Dr. Ümit KOCABIÇAK (Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesi Dekanı)	14:19, 22, 24
Mehmet MUŞ	İstanbul 15, 20, 26
İdris ŞAHİN	Çankırı 24:25, 28:29

Açılma Saati: 12.10

Kapanma Saati: 14.11

31 Mayıs 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.10

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP: Erdal AKSÜNGER (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN – Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli konuklarımız, değerli uzmanlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok yoğun geçen bir haftanın son gününde bugün iki tane çok önemli kurumumuzu dinleyeceğiz. Türkiye İstatistik Kurumu bilgi toplumu istatistiklerini ve bilişimle ve İnternet’le ilgili, özellikle sosyal etkiler anlamında birtakım istatistiki verilerle ilgili, hep gündemimize giren konularla ilgili birtakım detaylı bilgileri bize sunacak. Belki sunumun sonunda değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımızın yeni önerileri olacak çünkü ilk günden itibaren hep biz istatistiki verileri ele alarak birtakım değerlendirmeler yaptık ve şunu gördük: İnternet giderek büyüyen bir enstrüman ve İnternet’le ilgili, özellikle sosyal etkileriyle ilgili çok yeterli düzeyde araştırmanın olmadığını biliyoruz. Belki evlerdeki bilgisayar sayısı, İnternet abonesi, İnternet’i kullanan insan, vesaire ama bir de İnternet’in sosyal etkileri var ve sosyal etkilerinin analiz edildiği çok detaylı birtakım çalışmaların, anket, araştırma, istatistiki çalışma anlamında çalışmaların yeterli olmadığı gibi bir genel kanaatimiz var. Sanıyorum Türkiye İstatistik Kurumu yetkilileri hem bu suallerin cevabını hem bundan sonra nasıl bir bu anlamda araştırma yapılacağı konusunda bizlere teferruatlı bilgi sunacaklar.

Ben şimdi sözü TÜİK yetkilisi arkadaşlarımıza veriyorum. Zannediyorum Bünyamin Emirosman Bey, Sektörel İstatistikleri Daire Başkanı arkadaşımız giriş yapacak.

Buyurun efendim.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Bilişim ve İnternet Komisyonunun Değerli Başkanı ve değerli üyeleri, sayın milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye İstatistik Kurumunun bilgi toplumu istatistikleri ile ilgili kısa, özet bir sunumumuz olacak. Onun öncesinde ben çok özet olarak Kurumumuzun yaptığı çalışmalarla ilgili kısa bir bilgilendirme yapmak istiyorum.

Türkiye İstatistik Kurumu 2005 yılında Meclisimizde kanunlaşan 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu’yla birlikte yeni bir yapılanmaya, yeni bir döneme geçmiştir. Bu Türkiye İstatistik Kanunu biliyorsunuz iki temel hususu içeriyordu öncekilerden farklı olarak, yeni bir yapılanma olarak, birisi Resmî İstatistik Programı, diğeri de İstatistik Konseyi. Resmî İstatistik Programı ülkemizin ihtiyacı olan resmî istatistiklerin kimler tarafından ve hangi düzeyde yayınlanacağını, üretileceğini tanımlayan bir program. Kanunumuz bu şekilde tanımlıyor ve biz, bu Kanun kapsamında 1’inci beş yıllık “2007-2011 Resmî İstatistik Programı” dönemini tamamladık ve bu ilk yapılanma döneminde kurumlarımızın üreteceği istatistikleri ya da mükerrer

İstatistikler varsa, bir veri kirliliği varsa bunları önleme adına çok ciddi adımlar atıldı 1'inci İstatistik Programı döneminde. 2'nci Resmi İstatistik Programı dönemine de yeni başladık, 2012-2016 yıllarını kapsıyor. Bu Resmi İstatistik Programı'nda örneğin ulaştırmayla ilgili hangi kurumumuzun idari kaydı var ve bu kayıtlar resmi istatistik olarak değerlendirilebilir mi, bunlar alt çalışma grubu toplantılarında bu ilgili kurumlar, bu istatistik üretim sürecinde paydaş olan kurumlar bir araya gelerek birlikte çalışıyorlar ve bu istatistiklerin üretilmesiyle ilgili neler yapılabilir, hangi süreçler gerekiyor, alan çalışması mı, idari kayıt mı kullanılacak, buna ilişkin çalışmalar tamamlandıktan sonra gerekli adımlar atılıyor ve yılda bir defa da yine Kanunumuzda tanımlanan İstatistik Konseyimiz var. Genelde mart ayının son günlerinde toplanıyor. İstatistik Konseyinde de resmi istatistik olarak değerlendirilebilecek istatistikler, önerilebilecek istatistikler Konseyde gündeme getiriliyor ve sorunlar, problemler varsa Konseyde gündeme getirilerek bu hususlarda ilerlemeler kat ediliyor.

Bu bilgiyi verdikten sonra ayrıca Ulusal Veri Yayınlama Takvimi'miz var, hangi kurum hangi istatistiği ne zaman yayınlayacak, bu bizim web sayfamızda da tanımlanıyor ve buna göre bu resmi istatistiklerin yayınlandığı tarihleri, süreçleri de takip ediyoruz.

Şimdi, özellikle bilgi toplumuyla ilgili olarak 2004 yılından itibaren ürettiğimiz istatistikler var. Biz bilgi toplumu istatistiklerini hane halkı yani vatandaşlarımızı içeren hane halkı anketleri, bir de girişimler, iş yerleriyle ilgili girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi olarak iki başlıkta üretiliyoruz, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi ile Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi. Bu her iki anketimiz de Avrupa Birliği uyum kapsamında oluşturulan soru kâğıtlarıyla, onların yöntem ve metodolojilerine uygun olarak tasarlanmış araştırmalardır ve bu kapsamda biz 2004 yılından itibaren bu verileri üretiliyoruz, çok kapsamlı sorularımız var ve bunlarla İnternet kullanımını ve İnternet'le ilgili detaylı bilgileri hem hane halklarına ilişkin olarak hem de girişimlerle, iş yerleriyle ilgili bu bilgileri üretiliyoruz.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; şimdi arkadaşım bu konuyla ilgili özet bir sunum hazırladı, inşallah sizleri fazla sıkmadan bu konuda yapılan çalışmaları sizlere arz etmek istiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANLIĞI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOĞAN – Sayın Başkanım, değerli Meclis Araştırma Komisyonu üyeleri; hoş geldiniz.

Daire Başkanımın da ifade ettiği şekliyle bilgi toplumu olabilmeye yönelik istatistiklerin üretilmesine yönelik çalışmalarımız 2004 yılından itibaren başlatıldı. Ben sunumumda belki çok hızlı bir şekilde geçmeyi düşündüğüm bilgi toplumunu biraz daha açmak istiyorum, ne anlıyoruz, ülke olarak stratejilerimiz nelerdir ve TÜİK'in de bu stratejilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik yapmış olduğu çalışmalar ve bu çalışmalardan da özet sonuçları ifade etmek istiyorum sunumumda.

Bilgi toplumu, herkes tarafından bilindiği şekliyle, yeni temel teknolojilerin gelişmesiyle birlikte bilgi üretiminin, bilgi sektörünün, bilgi sermayesinin ve nitelikli insan faktörünün çok önem kazandığı, eğitimin sürekliliğinin ön plana çıktığı, iletişim teknolojileri, bilgi otoyolları, iletişim teknolojileri ve elektronik ticaret gibi yeni gelişmeler ile toplumu ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açıdan sanayi toplumunun ötesine taşıyan bir gelişme aşaması olarak tanımlanmaktadır. Sadece ekonomiye değil, topluma, sosyal yapıya ki burada bunun için bulunmaktayız, kültürel ve siyasal açıdan katkıları olmakta bilgi toplumu olabilmeyin.

Bilgi toplumu olabilmeye yönelik ilk çalışmalar 23-24 Mart 2000 tarihinde Lizbon’da yapılan Avrupa Konseyi toplantısında 15 AB üyesi ülkelerin hükümet ve devlet başkanları Avrupa’nın gelecek on yılda en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisi olabilme yolunda bir eylem ortaya koyuyorlar. Bu eylemlerinin amaçları Japonya’nın ve Amerika’nın arkasında kalmamak, İnternet’i, bilişim sektörünü en iyi şekilde toplumlarına, ekonomilerine kullanır hâle getirmek ve hedeflerine ulaşmak.

Bu hedeflerini belirledikten sonra 11-12 Mayıs 2000 tarihinde Varşova’da gerçekleştirilen Avrupa Balkanlar Konferansında da Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri bu 15 AB üye ülkesinin belirlemiş olduğu hedefleri benimsiyor ve onlar da “e-Avrupa” benzeri “e-Avrupa+” olarak ifade edilen eylemi kabul ediyorlar. Bu çalışmaların sonunda Şubat 2001’de Güney Kıbrıs Rum yönetimi, Malta ve Türkiye’nin de içinde bulunduğu ülkelere bu “e-Avrupa Eylemi” benzeri eylemin daveti yapılıyor, Türkiye de bu aşamadan sonra bu çalışmalara taraf oluyor. Ülkemizde bu Avrupa Birliği tarafından, AB çerçevesinde başlatılan ve yürütülmekte olan bu eylemler 4 Aralık 2003 tarih ve 25306 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete’de yer alan e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı kapsamında faaliyetler başlatılıyor Türkiye adına. Bu başlatılan faaliyetlerin izlenebilmesi, değerlendirilebilmesi için de o zamanki adıyla Devlet İstatistik Enstitüsüne, Kurumumuza, 37 No.lu Eylem’le bilgi toplumu olabilme yolunda hangi aşamalarda olduğumuzu belirlemeye yönelik bilgi toplumu istatistiklerini ölçme ve değerlendirme görevi veriliyor. Bu tarihten sonra bizler zaten Avrupa Birliğinin istatistik alanındaki çalışmalarını takip ediyoruz Başkanımın ifade ettiği şekilde, bu çalışmaları hazırlık aşamasındayken böyle bir görevin de bize tevdi edilmesi, verilmesi işlerimizi daha da hızlandırdı ve 2004 yılından itibaren Türkiye İstatistik Kurumunda Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması yapmaya başladık, 2005 yılından itibaren de her sene düzenli olarak Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması yapıyoruz, 2006 yılında sadece her iki araştırma da yapılamadı, onun haricinde tüm yıllar için gerekli istatistiklerimiz mevcuttur yıllık olarak, 2012 yılı alan çalışmaları da devam etmektedir her iki araştırma için de.

Bizim başlangıçta 2003 yılındaki verilen görevle devam eden çalışmalarımız, eski adıyla Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Bakanlığımızın Bilgi Toplumu Strateji Belgesi oluşturması ve bu stratejilerinin de izlenebilmesine imkân vermesi açısından bir başka çalışmaya da hizmet eder duruma gelmiştir. Kalkınma Bakanlığı bu her iki araştırmanın sonuçları ile diğer çeşitli araştırmalardan ve kurumların idari kayıtlarından 117’ye yakın göstergiyi düzenli olarak takip etmekte ve sonuçlarını yıllık olarak yayınlamaktadır. Bu yayınlar Kalkınma Bakanlığının İnternet sayfasında yer almaktadır. Bizim yayınlarımız ise, bilindiği üzere, haber bülteni olarak yayınlandığı gibi Kurumumuzun İnternet web sayfasında da tüm tablolarıyla birlikte eş zamanlı olarak tüm kullanıcılarımıza sunulmaktadır.

Bu araştırmaların belki metodolojileriyle bilemiyorum kısa bir bilgi vermekte fayda var. Girişimlere yönelik yapmış olduğumuz Bilişim Teknolojilerini Kullanım Araştırması 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimler bizim kapsamımızdadır. Çekilen örneklem, vereceği tahmin boyutu, 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimler ve bunları da sektörel bazda ve büyüklük gruplarına göre “10-49”, “50-249” ve “250+” grupları için ayrı ayrı tespit edilen sektörlere göre tüm Türkiye geneli için gerçekleştirmekteyiz. Kullandığımız, örneklem için kullanmış olduğumuz çerçevemiz TÜİK’in iş kayıtları çerçevesidir, araştırma yıllık olarak yapılmaktadır.

Bizim her iki araştırmanımızda da kullanılan metodoloji Avrupa Birliği tarafından tüm üye ve aday ülkeler tarafından kullanılan metodolojidir, onlar tarafından yayınlanan regölasyona bizler de uymaktayız, kullanılan regölasyonlar aynıdır. Soru kâğıtlarımız dahi Türkçeye çevrilmekte, önerilen soru kâğıtları, ama ülke içerisindeki paydaşlarımızın da -Devlet Planlama Teşkilatı bunlardan birisidir- amacına hizmet edecek bazı sorularla zenginleştirerek soru kâğıtlarını diğer AB üye ülkeleriyle birlikte aynı dönem içerisinde uygulamaktayız, sonuçları da yine aynı şekilde sunmaktayız gerek yurt içi kullanıcılarımıza gerekse Eurostat'a - Eurostat Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin kısa ve İngilizce hâlidir- göndermekteyiz.

Soru kâğıtlarımız, girişimlere yönelik olan soru kâğıtlarımız klasik usulle kâğıt ortamında doldurulabildiği gibi, girişimlere sunmuş olduğumuz şifreler vasıtasıyla online olarak İnternet üzerinden de doldurulabilmekte veya yine girişimler İnternet üzerinden indirebildikleri excel formatındaki soru kâğıtlarını doldurup e-posta ile kendi görev kapsamındaki bölge müdürlüklerimize göndermektedirler. Yani soru kâğıtlarımızın, alan çalışmalarımızın sorumluluğu 26 adet bölge müdürlüğümüzdür. Derlenen bilgiler analiz yapılmak üzere Kurumumuza gelmekte, burada gerekli testler, analizler yapılmakta, ihtiyaç durumunda bölgeye geri dönölmekte ve en son uluslararası yayın takviminde belirtildiği tarih ve saatte -bunlar bir yıl öncesinden belirtilir- yayınlanır ve siz değerli kullanıcılarımıza ve diğer araştırmacılarımıza bunları sunarız.

Yani bir istatistik üretmek sizlerin de takdir ettiği gibi kolay bir süreç değil, birçok faaliyetler yapılmakta, bu şekille bu faaliyetleri yani bir soru kâğıdı hazırlanması, örnek çerçevesinde, belirlenmesinde kullanılacak olan iş kayıtlarının belirlenmesi, yine Eurostat'la karşılıklı görüş alişverişleri ve onların toplantılarına katılma, yine birçok faaliyetlerden sonra araştırmanızı tamamlamakta ve çeşitli analizlerle SAS programları veya diğer istatistik programları kullanarak sonuçları haber bülteni olarak yayınlamaktayız -burada hızlı bir şekilde az önce de bahsettim- web ve haber bültenleri şeklinde.

Belki de bugünkü ana konumuza hitap edecek olan bir diğer araştırmanımız da Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Yine, Avrupa Birliği regölasyonlara uygun olarak eş zamanlı olarak 2004 yılından itibaren bu araştırmayı gerekleştirmektediriz, geçen seneye yani 2011 yılına kadar araştırmanızın sonuçlarını Türkiye, kırsal, kent ayrımında sizlere sunarken 2011 ve bundan sonraki dönemlerde NATS 1 yani 12 bölge ayrımında da sonuçlar verebiliyoruz artık bu çalışmayla, yıllık olarak yapıyor, sorularımız 16-74 yaş arasında en az 1 ferdi barındıran, örneğe ıkmuş olan hane halklarına uygulanmakta. İki kısımdan oluşuyor soru kâğıdı, bir haneye ilişkin temel soruların olduğu, bir de her bir fert için ama hangi tipteki fertler? 16 ile 74 yaş grubu arasındaki fertler için sorulan kısımlar var soru kâğıdında. Belki de yine ana konumuza dönecek olursak...

BAşKAN – Yöntemleri birazcık hızlı geçebiliriz Ayhan Bey.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAşKANLIğI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOğAN – Peki Başkanım.

Yani ocuklar kapsamamakta, 16 ve 74 yaş arasındaki nüfus, bireyler kapsamakta bu araştırmada.

BAşKAN – 16 yaş altı yok yani.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAşKANLIğI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOğAN – 16 yaş altı yok. Bu uluslararası önerilen bir regölasyona uygun olarak yapılan bir çalışma, 16 yaş altı

yok ve laptop'larla yapılmakta, yüz yüze görüşmeyle yapılmakta; şu anda da 2012 alan çalışması nisan ayı içerisinde yapıldı -son hazırlıklarını, analizlerini- 2012 yılı araştırma sonuçlarını 16 Ağustos'ta web sayfamızda yayınlayacağız. Her iki araştırmanın da kullanıcıları var; Kalkınma Bakanlığı, özellikle az evvel bahsetmiş olduğumuz strateji belgelerinin ölçüm, değerlendirmelerinde kullanılmakta ve Eurostat da diğer ülkelerden olduğu gibi bizden de...

Ben kısa kısa gelişimi izleyebilmek için bazı grafikler hazırladım. 2007 yılından verdim grafiğin boyutu fazla küçülmesini diye, aslında 2004 ve 2005 yılları da var bizim bu çalışmamızda. Görüldüğü gibi hanelerin İnternet kullanımı sürekli artış göstermekte, bu 16-74 yaş arası bireylerde de bir artış var. Bu yaş grubundaki bireylerin yüzde 46,4'ü artık bilgisayar kullanıyor ve yine 16-74 yaş arasındaki bireylerin yüzde 45'i de İnternet kullanımında.

Girişimlere yönelik yaptığımız araştırmadan da temel bazı sonuçları paylaşacak olursak bilgisayar kullanımı ve İnternet kullanımı bizim kapsamımızdaki 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerde oldukça yüksek yani bu konularda bir ülke olarak sorunumuz yok.

Web sahipliği oranları da zaman içerisinde ufak değişiklikler göstermekle birlikte artmakta, elektronik ticaretin yaygınlaşmasıyla bunun ileriki yıllarda artacağını tahmin ediyoruz yani şu an Bankalararası Kart Merkezinin bir sonucuna göre, 2011 yılında elektronik ortamdaki ticaret hacminin 20,7 milyar TL olması elektronik ticaretin artması ve dolaylı olarak da web rakamlarını yükseltecektir.

Bireylerin bilgisayar ve İnternet kullanımını cinsiyet olarak gözlemleyecek olursak 2011 yılında buradaki oranlar her bir bireyin, 16-74 yaş arasındaki bireylerin kendi yaş grupları içerisindeki oranıdır. Toplamda bireylerimizin bilgisayar kullanma oranı yüzde 46'lar civarında. Bu, erkekte ve kadında da yüzde 54'ler civarındayken, kadın da biraz daha aşağıda.

Yıllara göre bakıldığında cinsiyetlere göre bilgisayar kullanımının arttığını görmekteyiz. Yine aynı şekilde cinsiyet ayrımında yıllara göre 16-74 yaş arasındaki bireylerin İnternet ve bilgisayar kullanımları bir artış göstermekte.

Bizim soru kâğıdımız birkaç ayrı referanslarla sorgulama yapar. Alana çıkıldığında potansiyel kullanıcılara denilir ki -her sene nisan ayında alana çıkarız- "Son üç ay içerisinde İnternet kullandınız mı?" "3 ay ile 1 yıl arasında.", "1 yıldan çok oldu.", "Hiç kullanmadı." şeklinde kategorilerimiz var. Bu tablomuz, bu grafiğimiz son üç ay içerisinde "aktif kullanıcı" diyebileceğimiz kullanıcıların yaş gruplarına göre bu sefer dağılımlarını vermekte. 2011 yılı en güncel yıl olduğu için görüldüğü üzere 16-24 yaş grubundaki bireylerimizin yüzde 70'e yakını bilgisayar kullanırken, 65-74 yaş grubundaki toplam bireylerin yüzde 0,7 civarında bir bilgisayar kullanımı var.

Aynı tabloyu İnternet kullanımı için de gözlemleyebiliriz. Yine görüldüğü üzere, gençlerde -üniversite ve eğitim durumunu da daha sonra vereceğim- çok yüksek İnternet kullanımı. Yaş ilerledikçe kullanım oranları kendi yaş grupları içerisinde düşme göstermekte.

İnternet kullanımlarını bu sefer cinsiyetleri de dikkate alarak son yıl için inceleyecek olursak yine 16-24 yaş grubundaki toplam bireylerin yüzde 65'i İnternet kullanırken, aynı yaş grubundaki erkeklerin yüzde 76'sının, kadınların da yüzde 55'inin bu yaş grubunda İnternet kullandığını görüyoruz. Bu ileriki yaşlarda

gittikçe düşme göstermekte, erkeklerin de her yaş grubunda kadınlara göre kullanım oranı da gerek bilgisayar gerek İnternet kullanım oranında bir üstünlüğü var, kullanım oranları daha yüksek.

Eğitim durumları dikkate alındığında tahmin edersiniz ki yüksekokul, fakülte ve daha üstü grup en fazla İnternet kullanan kesimken, bir okul bitirmeyen grup en düşük.

Bunlar da yine kendileri içerisindeki oranlardır, yıllara göre dağılımını görmektesiniz. Her yılda bu grupların bir yükselme eğilimi içerisinde olduğu görülmekte. Şu anda yüksekokul 2011 yılı itibarıyla yüzde 91'i, bir önceki yıl yüzde 89,6; 87,7 şeklinde ilerlemekte.

İş gücü durumu dikkate alındığında iş gücüne dâhil olan kesimlere göre bu tabloyu vermeye çalıştık. Ücretli ve maaşlıların içerisinde İnternet kullanım oranı yüzde 64,6 iken, işverenlerin yüzde 76'sı İnternet kullanmakta, görüldüğü üzere işsizler de İnternet'i oldukça yüksek oranlarda kullanmakta, yüzde 53,9.

İş gücü durumunun bir de iş gücüne dâhil olmayan kısmı var. Bunlar ev işleriyle meşgul olanlar, emekliler, öğrenciler, çalışmak istemeyenler, engelliler ve diğer kategoriler. Burada da öğrenciler grubu, iş gücüne dâhil olmayanlar altındaki öğrenciler, yüzde 88,3 ile kendi grubu içerisinde en yüksek oranda İnternet kullanan grubu oluşturmakta. Engellilerde bu oran yüzde 4,4, tüm engelliler içerisindeki oran.

Başkanımın sözünün başında ifade ettiği şekliyle, biz bu araştırmaları İnternet kullanımı; İnternet kullanımının sıklığı; İnternet kullanımının amaçları; İnternet'in nerelerde kullanıldığı; İnternet'le, bütün bu genel bilgileri aldıktan sonra elektronik ticaret yapıp yapmadığı; İnternet kullanırken karşılaşmış olduğu güvenlik sorunları, bunun çözümüne yönelik almış olduğu önlemler gibi pek çok başlıkta bilgiler derliyoruz.

Burada ben tüm konulara değerli zamanınızı da fazla almamak için değinmedim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANLIĞI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOĞAN – Ama amaçlar konusunun önemli olduğunu düşünüyorum İnternet kullanımında. Türkiye genelinde incelendiğinde artık Türkiye'deki 16-74 yaş grubundaki bireylerin yüzde 46,6'sının mal ve hizmetler hakkında bilgi arama yaptığını, yine İnternet kullanan bireylerin İnternet üzerinden telefonla yüzde 20,6'sının video görüşmesi yaptığı, profesyonel bir gruba katılma oranının henüz yüzde 2,5 olduğu ("Linkedin" gibi çeşitli profesyonel gruplar var) ve yine toplumsal ve siyasal bir konuda online bir oylamaya katılma oranının yüzde 10,8 olduğu yani facebook kullanımında falan Avrupa'da ilk 4'lere giren bir yapıdayız. İnternet ve bilgisayar kullanımında 2004 yıllarında İnternet kafeler ön sıralardayken artık evlerde kullanımın daha önde olduğu bir duruma geldik. Bilgi toplumu olma yolunda ticaretin arttığını, gerekli teknolojilerin kullanıldığını araştırma sonuçlarımıza dayanarak artık söyleyebiliyoruz ve bunları da hayat olarak yaşıyoruz çevremizde gerek cep telefonlarımızla gerek gerekli teknolojik ürünlerimizle.

Burada da amaçlar hakkında bilgi vermesi açısından Türkiye genelinde bir tablomuz yer almakta. Özetle, Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması ve Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması tüm regülasyonlara uygun olarak diğer Avrupa Birliği üye ülkeleriyle eş zamanlı yürütülen iki araştırma. Bu araştırmalar içerisinde paydaşlarımızın, Kalkınma Bakanlığı gibi diğer paydaşlarımızın ihtiyaçları doğrultusunda onlara da hizmet ediyor bu sonuçlar. Ülke olarak bu iki araştırmayı da düzenli olarak, sonuçlarını yayınlıyoruz ve ilgili yerlere gönderiyoruz.

Benim aktarmak istediğim bu kadar. Eğer sorularınız varsa cevaplayabilirim.

BAŞKAN – Hem Ayhan Bey’e hem Bünyamin Bey’e çok teşekkür ediyoruz.

Konuyu tartışalım bence, YÖK sunumu farklı bir sunum çünkü.

Ben konuyu açmak adına şöyle bir şey sorayım Ayhan Bey’e veya Bünyamin Bey’e, kim cevap verecekse: Şimdi, bizim Komisyonumuzun gündeminde, konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, İnternet’in sosyal etkileriyle ilgili yapılmış çok teferruatlı araştırma yok. Bunun zor olduğunu da biliyorum yani bunun yapmanın zor bir konu olduğunu da biliyorum ama şunu da arzu ediyor bizim Komisyonumuz: Dünyada yapılan birtakım istatistikler var. Mesela, dünyada en fazla Çin, Tayvan ve Güney Kore’de İnternet bağımlılığının olduğu, orada birazcık abartılı bir rakam gibi olsa da toplumun, mesela bir ülkede, zannediyorum Tayvan’da yüzde 17 civarında bir İnternet bağımlılığının olduğu, Güney Kore’de yüzde 10’lar civarında bir İnternet bağımlılığının olduğu, Türkiye’yle ilgili çok -bu ifade benim- yakıştırma bir rakamsal veri olsa da 800 bin kişi civarında İnternet bağımlısının olduğuna dair bir yorum var çünkü net bir araştırma yok. TÜİK böyle bir konuda rol alıp İnternet’in sosyal etkilerinin de analiz edildiği bir araştırma yapmayı arzu eder mi? Arzu etmesini de biz arzu ediyoruz yani son derece önemli bu. Çünkü biz veriye dayalı adımlar atmak durumundayız yani atacağımız adımları mutlaka sağlıklı verilere dayandırmak durumundayız. Birincisi bu.

İkincisi de, bilişim envanteriyle ilgili bir çalışmanız var mı? Yani Türkiye’de evlerde, iş yerlerinde kullanılan sabit bilgisayar veya laptop, tablet şeklinde bilgisayar, yazıcı, yazılım sayısı, yazılım tercihleri, yerli yazılım oranı, vesaire filan, bunun da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Şu açıdan önemli olduğunu düşünüyorum: Dün biz İnternet’in ekonomik etkilerini Maliye, Merkez Bankası ve BDDK’dan dinledik. Böyle bir envantere bizim şiddetle ihtiyacımız var. Kaldı ki benim sık sık kullandığım bir dünya ölçeğinde uluslararası bir araştırmanın sonuçları, mesela şöyle bir rakam var. Deniyor ki, dünya nüfusu 2003’te 6,3 milyarken bağlı cihaz sayısı 500 milyon yani “bağlı cihaz” dediğiniz zaman sadece bilgisayar değil herhâlde, onun içine buzdolabı, çamaşır makinesi filan da giriyor. 2010 yılında dünya nüfusu 6,8 milyar, bağlı cihaz sayısı 12,5 milyar, 500 milyondan 12,5 milyara çıkıyor, 2020’yle ilgili de bir öngörü var, dünya nüfusunun 7,8 milyara çıkacağı, bağlı cihaz sayısının da 50 milyar olacağı ifade ediliyor. Bu tabii iki konuyla yani hem envanter hem bağımlılık yani sosyal etkiler anlamındaki çalışmayı çok elzem kılıyor. Bence, ben bunu Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı Sayın Birol Aydemir’le de konuştum, tekrar konuşacağım, bundan sonra yapacağımız hane halkı araştırmalarında muhakkak sosyal etkilerin analizinin yapıldığı çalışmaların olmasının çok ülke politikalarını belirleyenlere yol gösterici bir ışık olacağını düşünüyorum.

Buyurun.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN - Sayın Başkanım, ben iki sorunuzla ilgili olarak çok kısa özet bir bilgi aktarmak istiyorum. Şimdi, bizim araştırmamız daha önce Ayhan arkadaşımızın da size arz ettiği gibi bir model soru kâğıdımız var ve Avrupa Birliği’ne uyum kapsamında Avrupa Birliği ülkelerinin de aynı model soru kâğıdıyla uyguladıkları bir araştırma ki bu şekilde karşılaştırılabilir olsun isteniyor ve tanımlarımız, kavramlarımız, İnternet kullanımı ya da İnternet erişimi, işte sahiplik gibi bu tür kavramları onların kavramlarıyla bire bir örtüşüyor. Tabii, şu aşamada işin açıkçası hani bu da bizim için bir eksik yani, İnternet’in olumsuz kullanımlarıyla ilgili ya da İnternet bağımlılığıyla ilgili

yapılmış şu aşamada bir çalışmamız yok. Tabii, ben bu talebinizi alıyorum, bunu Başkanımıza ve üst yönetimimize aktaracağım. Buna ilişkin neler yapabiliriz, bunu yapan ülkelerin yaptığı araştırmaların karşılaştırılabilirliği var mıdır yani gerçekten tanımları, kavramları itibarıyla uygulanabilirliği nedir, bu konuda biz bir araştırma yapalım, Kurum olarak bu konuda ne tür istatistikler üretilebilir, bunu Başkanımızla değerlendirelim.

BAŞKAN – Kısa bir not. Özür diliyorum arkadaşlardan da. 16-74 dediniz ya, bu İnternet’in sosyal etkilerini araştırmak için tabloyu yüzde 80 gösterir, doğru ama 16 yaş sınırını birazcık daha aşağı indirmek lazım. Yani yeniden mesela bazı sosyal paylaşım siteleri 13 yaş altını üye kabul etmiyor, 13 bir sınırdır. Belki o yaş aralığını da birazcık daha aşağı alıp ona göre yapmak lazım çünkü 16 birazcık İnternet’in sosyal etkilerini görmek açısından biraz geç bir yaş.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Başkanım, ona katılıyorum. Benim de evde 3 tane oğlum var, 3’ü de 16 yaşın altında, evimizde İnternet’i en yoğun kullananlar onlar yani hani dediğim gibi bu tasarım diğer ülkelerle karşılaştırılabilir olması açısından böyle yapıldı. Tabii bunu da ben notuma alıyorum, bunu da değerlendireceğiz Başkanlık olarak.

Ayrıca, bilişim envanteriyle ilgili sorunuzda da biz bu Hane halkı Anketi’ mizde haneye gittiğimizde, Ayhan Bey’in aktardığı gibi, “Önce bir hane bilgisi var.” demişti, orada sahiplikle ilgili detaylı sorgulamalar yapıyoruz cep telefonu, işte bilgisayar bulundurma ile ilgili. Hani bu bir envanter olabilir mi? Biz oranları ortaya çıkarıyoruz çünkü bu araştırmanın örneklem tasarımı bir seviye rakamı verecek boyutta değil yani oran itibarıyla bir rakam verebiliriz “Hanelerin işte şu kadarında işte bilgisayar vardır, cep telefonu vardır.” anlamında ama bu da bu bilişim envanteriyle ilgili bir ipucu, bir ışık tutacaktır bu bilgi eksikliğine diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Yerlikaya, buyurun lütfen.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Başkanımızın dediği gibi bu İnternet’in sosyal etkilerini araştırma konusu önemli, ben de TÜİK tarafından bunun yapılmasının faydası olacağı kanaatindeyim ve burada sadece bağımlılık değil de ne gibi şeylere maruz kaldıkları çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin, ne tür sorunlar yaşadıkları gibi diğer konuları da araştırsak daha iyi olur çünkü anketlerde isim verilmediği için yüz yüze görüşmelerde söyleyemediği şeyleri anketlerde kişiler daha rahat söyleyebilirler, o bakımdan bize de faydalı olur diye düşünüyorum.

İkincisi: Bildiğim kadarıyla bu istatistiklerimizin artık dijital ortamda da yayınlanıyor, dağıtılıyor, eskiden kitapçıklar hâlinde bir sürü kitapçık raflarda duruyordu, şimdi dijital ortamda. Bu medyayla ilgili, bilişim sektörüyle ilgili, İnternet’le ilgili verilerinizi bize mail’le gönderirseniz memnun oluruz, bütün üyelerimize, biz de faydalanırız.

Bir başka husus: Ömer Demir Başkanınız döneminde ben de RTÜK’teydim, medyayla ilgili hem burada konuşulan envanter türü bir çalışma hem de birtakım istatistiklerin yapılması gayreti vardı, o ne oldu, onu merak ediyorum. Bu bağlamda onun içerisinde galiba İnternet’le ilgili şeyler de vardı, onda bir gelişme oldu mu? İkincisi de, şu son yapacağınız -Ağustosta diyorsunuz- resmî sonuçları bizim Komisyonun görev

süresinin bitmesinden önce olursa onu da görmek isteriz çünkü bu rapora onları da katsak çok iyi olur, en son veriler olur. Onun da faydası olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Biz bu Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi’ mizin sonuçlarını 16 Ağustos’ta yayınlayacağız. Bilmiyorum hani Komisyonunuzun süresi ne zaman sona erecek.

BAŞKAN – 16 Ağustos bizim için geç bir zaman. Bize el altından verin efendim, o sonuçları.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – El altından verme gibi bir şeyimiz yok.

BAŞKAN – “El altı” derken bize ön taslak bilgiler verin, sonuçta biz bu verileri kullanmak istiyoruz şeyde.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Doğru, haklısınız da, hani alan çalışmaları devam ediyor, işte veri giriş süreçleri, analiz süreçleri, daha sonra işte örneklerden gelen ağırlıkların yansıtılması gibi. Bu zamanlar da zaten şeydir, hani böyle geniş zamanlar değil, onu söylemek istiyorum.

Bu bilişim sektörüyle, medyayla ilgili benim bilgi alanımda değil Başkanım. Onu ben araştırırım, diğer Daire Başkanlığının ilgi alanında o konu, yani orada ne tür çalışmalar yapıldı, o konuda çok fazla bilgi yok, onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANLIĞI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOĞAN – Başkanım, az evvelki konu, İnternet bağımlılığı tanım olarak tam vâkıf olmadığımından ben elimizdeki mevcut verinin ona ikame edip edemeyeceğini danışmak isterim. Biz kullanım sıklıklarına göre de İnternet kullanım bilgisini topluyoruz. “Regular user” diye ifade edilen düzenli İnternet kullanıcılarını birkaç kategoride topluyoruz: Hemen hemen her gün İnternet kullananlar, haftada en az bir defa İnternet kullananlar, ayda en az bir defa kullananlar, ayda bir defadan daha az kullananlar. Hemen hemen her gün İnternet kullananları bu kategoriye sayarsak...

BAŞKAN – Yok, hayır, bakın, biz de her gün defalarca İnternet kullanıyoruz. Benim mesela sekreterimle, danışmanımla bir mail köprümüz var yani bazı milletvekili arkadaşlar günde 20 defa sekreteriyle “Efendim, şu arada, bu aradı...” Bana mail gelir mesela.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANLIĞI TAKİM SORUMLUSU AYHAN DOĞAN – O zaman saat belirleyici oluyor herhâlde.

BAŞKAN – Şimdi, ben İnternet’e bağlı birisiyim ama bağımlı birisi olduğumu düşünmüyorum. Şimdi, bunu eski, mesela beş-on yıl önceki tanımlarla yaparsanız olmaz, günümüzün artık ben size o bağlı cihaz sayısını ifade ediyorum. Kimberly Young diye dünya çapında bir bilim adamı var, İnternet bağımlılığıyla ilgili kriterleri net olarak ifade eden o.

Şimdi belki şöyle bir şey yapmak gerekiyor: Bu İnternet bağımlılığının tabii detaylarıyla ilgili psikiyatristler, psikologlar çalışıyor. Belki bu konuyla ilgili araştırma yapmadan önce o arkadaşlarımızdan -ama o arkadaşlarımızın da tekdüze olmaması gerekiyor çünkü bilim adamlarının da baktığınız zaman İnternet bağımlılığına farklı bakış açılarının olduğunu görüyorsunuz, farklı farklı konularla ilgili bakabilen arkadaşlar ki o konuda biz Komisyon olarak size yardımcı da olabiliriz- onlardan bir mihmandarlık alabilirsiniz ve ona göre yapmak lazım. Yani şimdi siz her gün İnternet'e bağlanan bir kişiye "İnternet bağımlısı" dersiniz yani kafadan şu salonda olup da İnternet bağımlısı olmayan yoktur yani.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Veya işi İnternetle ilgili olanların hepsi bağımlı demektir.

BAŞKAN – Şimdi, bir de İnternet şöyle bir şey arkadaşlar: "İnternet bağımlılığı" dediğiniz zaman sigara bağımlılığı veya uyuşturucu bağımlılığı gibi düşünmemek lazım yani işte her gün günde 10 tane sigaradan fazla sigara için ağır sigara içicidir. Bugün 31 Mayıs Dünya Sigaray Bırakma Günü. Sigaranın insanların parayla satın aldığı bir esaret olduğunu da düşünüyorum, bu esareten de herkesin kurtulmasını da arzu ediyorum. Yani sigara bağımlılığı gibi değil, her gün 10 tane sigara da içtiğin zaman sen ağır sigara içicisisin ama günde 10 defa İnternet'e girdiğin zaman o zaman "İnternet bağımlısı" mı diyeceksiniz? Hayır, onu demeyeceksiniz çünkü bu birazcık da kişinin mesleği, yaşı, pozisyonu, işlevselliği açısından da beraber değerlendirilmesi gereken bir husus. Nazik bir husus olduğunu biliyorum ama onun için bilim adamlarından mutlaka şey alma gerekiyor.

Sayın Ramazanoğlu, affedersiniz, buyurun.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, bu Başkanımın bıraktığı noktadan başlayayım, sonra ben sormak istediğim soruları sorayım isterseniz. Aslında gerçekten bu güzel bir soruydu. Yani İnternet bağımlılığı nedir?

Şimdi, arkadaşlar, "Bağımlılık nedir?" diye baktığımız zaman, hakikaten tıbbi açıdan bir konsept olarak baktığımız zaman belki şöyle çok genel bir değerlendirme yapılabilir: İnsan kendi yaşamındaki herhangi bir objenin eksilmesinden dolayı ruhsal stabilitesi yani dengesi bozuluyorsa, kabaca o objeye bağımlıktan bahsedilebilir. Yani adam sigara içiyordur, sigara yaşamından eksilmiştir, o zaman sigaraya bir bağımlılık veya alkole bir bağımlılık ve uyuşturucuya bağımlılık... Tabii, Başkanımın dediği gibi bunlar aynı şey değil ama İnternet adamın yaşamından eksildiği zaman adamın ruhsal dengesi bozuluyorsa yani adam İnternet'siz yapamıyorsa bunu bir İnternet bağımlılığı olarak tanımlayabiliriz. Öyle bir konu üzerinde çalışıyorsunuzdur ki, öyle bir konsantre olmuşsunuzdur ki on üç saat, on dört saat aralıksız İnternet başında olmanız gerekebilir yani biz bunu İnternet bağımlılığı kategorisine sokamayız. Ama yaşamınızdan İnternet eksildiği zaman ruhsal dengeniz bozuluyorsa psikiyatrik anlamda artık bir hastalık tanımına girmeye başlamış oluyorsunuz ama bunun daha detaylı tanımını tabii psikiyatristlere bırakmak lazım.

Şimdi gelelim ben kendi sormak istediğim sorulara. Tabii, sizler bir kurumsal yapı olarak veri üretiyorsunuz, bilgi üretiyorsunuz, başka kurumsal yapılar da birtakım veriler üretiyorlar, bilgiler üretiyorlar; onlar sizlerle paylaşıyor, sizler onlarla paylaşıyorsunuz. Şimdi somut olarak ben şunu sormak istiyorum: Şimdi, bakanlıklarımızın, kamu kurum ve kuruluşlarımızın yayınladıkları bazı bilgiler var, bunlar hangi ölçüde sizin ürettiğiniz bilgilerden yararlanarak bunları kendi referanslarıyla yayınlıyorlar ve siz hangi kapsamda bu kamu

kurum ve kuruluşlarından gelen bilgileri doğrudan güvenilir varsayıp yani bunları bir teste tabi tutmadan, bunlar üzerinde bir güvenilirlik derecesi itibarıyla bir araştırma yapmadan bunları kendi verileriniz olarak referanslandırıyorsunuz? Bu benim birinci sorum.

Buradan ben şuraya çıkmak istiyorum: Acaba bizim Türkiye İstatistik Kurumumuz kendisine gelen her türlü veriyi doğru varsayıp kendi referansıya yayınlıyor mu, yoksa kendi üretmediği verilerle ilgili bir araştırma, bir referanslandırma ilkeleri var mı?

Şimdi, bir başka konu da şu: Kaza gibi çok önemli bir konuda ben bir ara bir araştırma yapmıştım, Türkiye İstatistik Kurumunun buradaki verilerinin çok dağınık olduğunu görmüştüm, mecburen o verileri ben toplamak zorunda kaldım, yani deniz kazaları, kara taşıtları, hava taşıtları, ev kazaları filan. Hâlbuki bu bir konsept altındaki alt gruplar o konsept altında kategorize edilebilirse -kaza bir örnektir- yani bir konsept altındaki, ana başlık altındaki alt gruplar onun altında kategorize edilirse ben bir kullanıcı olarak orayı burayı araştırmak zorunda kalmam. Ben, tabii birtakım başka kurumlara sormak zorunda kaldım, başka yerlerden bilgi almak zorunda kaldım, sonra bu bilgileri elmalarla elmaları karşılaştırmacı şekilde bir ortak karşılaştırma kriterlerine bağlamak zorunda kaldım. Hâlbuki bunları Türkiye İstatistik Kurumu çok kolaylıkla yapabilir. Onun için üst başlıklarla ilgili bilgi kategorizasyonunda bulunan alt başlıklar da değerlendirilsin

Son olarak bir şey söyleyeyim: Ben, şu Türkçe ve terminolojiye çok ileri derecede hassasiyet gösteriyorum, yeri geldiği zaman da bunları bahsediyorum, sayın üyelerimiz ve siz değerli katılımcılarımız bağışlasınlar. Şimdi, siz, gördüğüm kadarıyla “hane halkı” tabirini bir terminolojik konsept hâline getirmişsiniz ama normalde “hane” ve “halk” ikisi de isim olduğu için “hane halkı” isim tamlamasıdır ve normal şartlarda bunun ayrı yazılması icap eder “hane halkı”, dolayısıyla bunun bitişik yazılmasının Türkçe dil bilgisi kurallarına göre doğru olmadığına inanıyorum. Onun için yani bunun bir şekilde düzeltilmesi uygunsa düzeltilmesini tavsiye ediyorum.

Teşekkür ederim.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Ben sorularınıza kısaca cevap vermeye çalışacağım.

Şimdi, ben konuşmama başlarken kısaca özet olarak Kurumumuzu anlatmıştım, “Resmî İstatistik Programı”ndan bahsetmiştim. Şimdi, o konuda da kısa yine bir tekrar yapmak istiyorum. 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu “Resmî İstatistik Programı” ve “İstatistik Konseyi” kavramlarını ülkemize taşımıştır ilk defa. Resmî İstatistik Programı, ülkenin ihtiyacı olan verilerin hangi kurumların hangi kayıtlarından, hangi düzenlemelerle ve ne şekilde, ne zaman, nasıl üretileceğini tanımlayan bir program ve bu programın yürütülmesinden de Kurum Başkanlığımız sorumlu.

Bu programdaki görevler, tanımlar bu programla ilgili alt çalışma gruplarında tartışılıyor, değerlendiriliyor. Örneğin, motorlu kara taşıtları istatistikleriyle ilgili Emniyet Genel Müdürlüğü, Ulaştırma Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı bir araya gelerek, bu istatistiklerin, bu kayıtların kullanılabilir olup olmadığı konusunda Türkiye İstatistik Kurumuyla birlikte değerlendirilerek ve bunların resmî istatistik olacaksa eğer bu programa dâhil edilmesi ve bu konuda da “Bu resmî istatistiktir.” yani bir nevi ona bir onay veriyoruz, bir şey veriyoruz, “Bu programa dâhil olanlar resmî istatistiktir.” diyoruz. Onun dışında bir yerlerde bir veri, bir şey

yayınlanıyorsa bu resmî değildir anlamı taşıyor. Biz, bunun beş yıllık 1'inci program dönemini tamamladık, 2012-2016 Programı'nı da yayınladık ve bu konuda bütün bakanlıklarımızla, kurumlarımızla birlikte çalışıyoruz. Bu program kapsamında yine Kanunumuzca tanımlanan İstatistik Konseyi de her yıl mart ayında bakanlıklarımızın üst düzey temsilcilerinin -işte müsteşarlarının, başkanlarının- katılımıyla Konsey bir araya gelerek buradaki resmî istatistik ihtiyaçlarını değerlendiriyorlar.

Hani birinci sorunuza... Kamu kurumlarının ürettiği bu verileri bu anlamda biz değerlendiriyoruz. Şimdi, 1'inci Resmî İstatistik Program dönemimiz, bir şekilde bu resmî istatistik alanını bir düzenlemek, kargaşayı, karmaşayı, mükerrerliği... Çünkü birçok kurumun bir alanla ilgili ortak verileri vardı, onları bir araya getirip “Ya, bu veride şu esas alınsın çünkü bunun kapsamı daha geniş, bunun zamanlılığı daha önce.” anlamında bunlar değerlendirildi, belli istatistik temel ilkeler -işte güncellik, güvenilirlik gibi çeşitli ilkelerimiz var- kapsamında bu istatistikler değerlendirilerek hangi kurumun verisi esas alınacak, bunlar bu şekilde tanımlandı. Biz bu sene de kurumlarımıza genel ziyaretler yaptık ve kurumlarımızın, bakanlıklarımızın, başkanlıklarımızın ellerindeki idari kayıtları listeledik yani “Ne tür kayıtları var ve bunlardan hangileri istatistik olarak değerlendirilebilir ve yayınlanan istatistikleri daha kaliteli olarak nasıl yayınlatabiliriz?” 2'nci İstatistik Programı'mızda biraz buna ilişkin, hani daha fazla veriyi üretebilmek, daha kaliteli, daha güvenilir verilerin yayınlanmasını sağlamak adına böyle bir misyonu var 2'nci Resmî İstatistik Program döneminin de.

İkinci sorunuzla ilgili, gerçekten bu Kurumumuzun web sayfasıyla ilgili aslında sorunuz yani oradaki verilerin sunumuyla ilgili. Şimdi, bu konuyla ilgili çok şikâyetler alıyoruz, yani ben çok hani katılıyorum, biz de bazen bazı şeylerde zorlanıyoruz. Şimdi bu konuda Kurumumuzda yürütülen çok hummalı çalışmalarımız var. Web sayfamızın tasarımını tamamen değiştireceğiz. İleri ülkelerin istatistik ofislerinin web sayfalarını araştırdık, bunlarla ilgili yeni önerileri değerlendiriyoruz, bu konuda Bilgi İşlem Teknolojileri Daire Başkanlığımız çalışmalarını yürütüyor, önümüzdeki yıl başında inşallah web sayfamızı bu yeni yüzüyle, bir işte normal kullanıcı yani girip hemen çıkacak, bütün verileri bir anda alabilecek, bir de işte araştırmacı, öğrenci gibi hani biraz daha detaylı sorgulamalara bakabilecek, bir de profesyonel kullanıcı, veri tabanlarına erişim, oradan işte arkada çalışan detaylı analizleri, sorgulamaları yapabilecek kullanıcılar için böyle üç kategoride belki kullanıcı profiline uygun bir tasarımı kullanıcıya sunmak istiyoruz. İnşallah o zaman bu tür sıkıntılarımız kalkacak diye ümit ediyorum.

Bu “hane halkı”yla ilgili de “hane halkı”nın İngilizcesi “household.” “Hane halkı” kavramını belki hani bürokraside ya da Türkiye’de en yoğun kullanan biziz, başka da bilmiyorum kullanan var mı, bu yıllardır kullandığımız bir kavram, bir terminoloji, bunun ben hani yanlış yazılmış olduğunu pek düşünmüyorum, eğer öyle olsa kesinlikle bu konuda bir düzenleme yapıldı diye düşünüyorum. Yani ben yine de notumu aldım, bunu...

BAŞKAN – Öyle olsa bile artık oturdu, galatı meşhur lügatı fasihten evladır, yani o yüzden artık oturdu o.

Çok teşekkür ediyoruz.

TÜİK SEKTÖREL İSTATİSTİKLER DAİRE BAŞKANI BÜNYAMİN EMİROSMAN – Biz teşekkür ederiz efendim.

BAŞKAN – Evet, TÜİK yetkilisi arkadaşlarımla ilgili İdris Bey ve Mehmet Bey söz almak istemiyor. YÖK’ü heyecanla dinlemek istiyoruz çünkü YÖK de bizim Komisyon çalışmalarımızda gerçekten birçok kez gündeme gelen bir husus çünkü artık “Bilgi toplumu olma yolunda.” diye başlıyor Komisyonumuz, bilgi toplumu olma yolunda YÖK’ün konuya bigâne kalamayacağını biliyoruz, bigâne kalmadığını da biliyoruz ama Komisyon olarak beklentilerimizi de YÖK’e ifade etmemiz lazım. O yüzden bugün YÖK Başkan Vekilimiz Sayın Şaban Çalış ve Sayın Profesör Doktor Ümit Kocacıçak Beyefendi Komisyonumuza teşrif ettiler. Sanırım sunumu Ümit Bey yapacak değil mi? Şaban Bey, belki başında bir selam verir, sonunda da beklentilerimizle ilgili konuyu izah edebilir.

Buyurun efendim.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Sayın Başkan, bu arada ben de öncelikle saygılarımı sunmak istiyorum Komisyonunuza.

Tabii, bilişim sektörünün belki de en hızla ve en derinden etkilendiği yapı biziz çünkü yükseköğretimi hem teknik hem eğitsel ve tabii elbette sosyal boyutlarıyla da etkileyen bir durumla karşı karşıyayız. Bizim biliyorsunuz 3,5 milyonu aşan bir öğrenci kitlemiz var, 120 bin civarında öğretim elemanımız var, 165’i, herhâlde bugünlerde 1-2 üniversitenin daha yüce Meclisinizden geçen yasalasma süreci var, onlarla beraber 170’e yakın üniversite sayımız mevcut.

Bilişim sektörüyle ilgili de biz yükseköğretim yapısı içerisinde ön lisanstan doktora programlarına kadar değişik programlarda bu hem gelişmeleri takip ediyoruz hem de tabii bilgi toplumunun en temel meselesi bilgi olduğuna göre, bu bilginin üretildiği yerler de üniversiteler. Bilginin üretilmesi önemli bir meseleydi, geçmişte bunun dağıtılması da çok önemli bir meseleydi ama bilişim sektöründeki gelişmeler gerçekten bilginin üretilmesini ve dağıtılmasını olağanüstü hızlandırılmış vaziyette. Biz de buna uygun tabii ki programlar, müfredatlar geliştiriyoruz. Özellikle son dönemde iki tane “bilgisayar ve bilişim fakültesi” adı altında -biri İstanbul Teknik Üniversitesinde, bir tanesi de Sakarya Üniversitesinde Ümit Bey’in dekanlığını yaptığı fakülte olmak üzere- fakültemiz var münhasıran bu konulara ait olmak üzere ama program bazında pek çok neredeyse bütün üniversitelerimizde, fakültelerimizde konuyla ilgili program olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Tabii, özellikle bu bilişim sektörü bizim eğitim yöntemlerimizi, metotlarımızı da çok derinden etkiledi, “açık öğretim” diye bildiğimiz bir konsept vardı ama şimdi uzaktan eğitim, “online eğitim” diye bildiğimiz yeni konseptler de bu sürecin içerisine dâhil oldu. Türkiye de bundan tabii ki kaçamıyor, hem ulusal anlamda hem de uluslararası anlamda bilişim sektörünün bize sağladığı faydalar yanında birtakım problemleri de aslında beraberinde getirdiğini söylememiz gerekiyor. Tabii, bize gönderdiğiniz yazıda bizden istediğiniz teknik, eğitsel ve sosyal boyutları olan genişçe bir sunum ancak bu sunumda biraz belki sosyal boyutlarıyla ilgili kısmında o sorularınıza vereceğimiz yanıtlarda onları daha ayrıntılı hazırlamamız gerekiyor.

Sayın Başkan, saygılar sunuyorum.

Bu sunumu Ümit Bey yapacak, Profesör Doktor Ümit Kocacıçak, Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi Dekanıdır kendisi.

Sayın Başkan, değerli üyeler; belki sorularınız olursa sunum sonrası cevaplandırmaya çalışırız.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam.

Buyurun Sayın Kocabiçak.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Herkese merhaba.

Sayın Başkanım, ben ilk önce “YÖK”, “üniversiteler”, “eğitim”, “uzaktan eğitim”, “bilişim”, “bilgi toplumu” kavramlarının bir fotoğrafını üç-beş slaytta çekip, ondan sonra yapılan çalışmaları fazla istatistiki bilgiler vermeden çünkü on sekiz tane soru YÖK’e gönderilmiş, bu sorulara on beş gün bir cevap şeyi var doldurmak için, o on beş günlük sürede istatistiki bilgileri de doldurarak daha detaylı istatistiki bilgiler vereceğiz ama ben bir fotoğrafı çekmek istiyorum yani üniversiteler-eğitim-İnternet üçlüsünde şu anda fotoğraf nedir? Bir kere, şu bilgiyi tahmin ediyorum buradaki her değerli kişi biliyor, bir önceki yıla göre bilgi yüzde 30 artmakta, her yıl dünyada ve dolayısıyla üç yılda 2 katına çıkmakta. Bunların artık kütüphanelerde, dergilerde veya başka basılı materyallerde saklanması mümkün değil. Bir örnek vermek gerekirse, Amerika’daki Kongre Kütüphanesi’nde 128 milyonun üstünde kitap varmış ve bunlar yaklaşık 850 kilometre uzunluğundaki raflarda saklanmaktaymış. Eğer biz gene bilgiyi kitaplarda saklamaya devam edeceksek o zaman her yıl bu Kongre Kütüphanesi gibi 37 bin civarında ilave kütüphaneye ihtiyacımız var.

“Bilgi toplumu” diyoruz, orada da bir soru işareti var: “Bilgi toplumu” mu, yoksa “bilişim toplumu” mu? Bu iki kavram artık birlikte de ifade edilmeye başlandı çünkü büyük fabrikaların yerini artık ceplerimize kadar küçülen çok hızlı bilgisayarlar, fiziksel gücün yerini zihinsel düşünme, metal yığınlarının yerini akıllı teknoloji ürünleri aldı ve bilgi teknolojiyle harmanlandığı için artık “bilgi toplumu”na “bilişim toplumu” ifadesi de verilmektedir. Tabii, on beş yıl önce şu soruyu sorsaydık, “Bilişim teknolojisi olmadan bir günümüzü hayal edelim.” deseydik hiçbir şey fark etmeyecekti çünkü İnternet olmasaydı da bir şey olmayacaktı. Tıbbi görüntüleme teşhis imkânları olmadan da bazı şeyler yapılabiliyordu, elektronik teknolojiler olmadan, araçlarımızdaki işte elektronik ateşleme, ABS sistemleri henüz kullanılmıyordu, dijital medya veya uçakların o teknolojileri o kadar İnternet ve elektroniğe, bilişime bağlı değildi ve hayatımızda çok önemli değişiklikler olmuyordu ama bugün biraz önce Başkanımızın da belirttiği bağımlılıktan bahsetmiyorum, bunlar olmadan hiç kimse hayatını devam ettiremez. Yani bir üniversitede bir öğrenci dahi hayatını devam ettiremez, tamamen bütün her şey İnternet üzerinden, kayıtlar, dersler, derslerden aldıkları notlar gibi basit şeyler dahi tamamen İnternet üzerinden takip ediliyor ve bu İnternet’in olmadığı bir gün artık hayatımızda çok sıkıntı yaratacaktır.

Şimdi, gelelim biz üniversiteler olarak kimlere eğitim veriyoruz, bizim eğitim verdiğimiz öğrenci profili bizim okuduğumuz yıllardaki öğrenci profiline göre ne gibi değişiklikler arz ediyor? Bakın, şu andaki bütün öğrenciler artık İnternet çocukları, bunlara “milenyum çocukları” deniyor. Teknoloji dostu olmalarının yanında bireysel, zor beğenen, küresel dünya vatandaşı ve anne, babaları ve eğitimciler olarak bizlerle teknoloji bakımından önemli farklılıklar gösteriyorlar. Onlar 1-2 kanallı siyah-beyaz televizyonu görmemişler, 80-100 kanallı renkli televizyonla hayata gözlerini açmışlar ve İnternet’i tanımışlar, özgürlüklerine çok düşkünler, tatminsizler, kendilerini iyi ifade ediyorlar, tercihlerini açıkça ortaya koyuyorlar, sosyalliği ve çalışmayı çok sevmeyen bir toplum var karşımızda. Yani bunlar tabii benim araştırma sonuçlarımdan elde ettiğim yani kendi fikirlerim değil, tabii üniversitede de bunların böyle olduğunu teyit ediyoruz. Çalışmayı pek sevmiyorlar,

sosyalliği de pek sevmiyorlar, medya yoğun bir çevrede yaşıyorlar. Ekran bağımlısı hepsi; bilgisayarı, cep telefonu, LCD'si, mümkünse HD TV'si, oyun oynamak, İnternet'e girmek için hep ekran. Aynı anda birden fazla faaliyette bulunuyorlar; cep telefonuyla konuşuyor, MSN'le mesaj atıyor, televizyonda klip izliyor, aynı anda Google ve Wikipedia'dan da ödev yapıyor yani böyle bir nesil var karşımızda. Bu kuşak bizden farklı. Eskiden biz bunları yapamazdık ama şimdi arkadaşlarına, hocalarına, kime söyleyecekleri varsa veya gösterebilecekleri bir şey varsa çok rahat dünyaya da söyleyebiliyor, çekiyor bir filmini Youtube'a koyuyor, hocaya küfür edecekse Facebook'a koyuyor, Twitter'a her türlü mesajı koyuyor veya bütün şeyini oradan haykırıyor, blog'lardan, oradan haykırıyor, böyle bir ortam mevcut şu anda.

Şimdi, pekâlâ, öğrenciler böyle. O zaman geleceğin eğitimi nasıl olmalı veya bugünden başlayarak eğitim nasıl olmalı? Gelecekte eğitimi şekillendirecek en önemli unsurlardan birisi İnternet. Bakın, bugün Orta Doğu'daki yaşanan gelişmelerin en büyük etkisinin Facebook'tan kaynaklandığı söyleniyor. Günümüzde ve gelecekte de öğrenciler öğretim elemanlarının anlattıklarından çok daha fazlasını ve doyurucu hâliyle İnternet üzerinden görmektedirler. Yani bakın, biz derse giriyoruz, bütün hocalarımız derse giriyor üniversitelerde ama düşünün bir fizik hocasını, giriyor, tahtada dersini anlatıyor, öğrenci modelini biraz önce söyledim, hoca klasik yolla anlatıyor, öğrenciyi tatmin edemiyorsunuz çünkü Youtube'ta Nobel ödüllü fizikçi takla atarak ders anlatıyor, etkili bir ders anlatıyor; çok daha iyisini İnternet'te buluyor, sizi beğenmiyor artık. Yani siz tahtaya yazacaksınız, fotokopilerinizi saklayacaksınız veya elle yazılmış fotokopileri bilmem nereden alacak, artık kesmiyor öğrenciyi bu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – FATİH Projesi geldi şimdi.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Oraya geleceğim zaten.

Yani bu üniversitede de böyle yani çok zor durumdayız. İçinizde üniversite hocalarımız da var yani artık öğrenciyi tatmin edemiyoruz. “Hocam, Youtube'ta, Facebook'ta var, blog'larda anlatılıyor. Sen ne anlatıyorsun?” diyor.

BAŞKAN – Hocam, tam zamanında bırakmışız, on bir yıl öncesine kadar şey...

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Hocam, biz hâlâ yaşadığımız için.

Yani böyle bir profil var. O zaman bu profil var diye, bizim, ceketimizi alıp, çekip gidecek hâlimiz yok. Bizim buna ayak uydurmamız gerekiyor.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Bilişim okuryazarlığının üniversitelerde...

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Evet, işte Hocam, böyle kademeli olarak onu...

Yani öğretim elemanlarının daha şeyini buluyor.

Mobil eğitim, uzaktan eğitim geleceğin eğitim modeli, hatta şu andan itibaren başladı. Öğrenciye işte o iphone'uydu, ipad'iydi -atıyorum- her türlü cihazı maşallah bütün öğrencilerimizde mevcut, babalarında, annelerinde yok ama öğrencilerin hepsinde mevcut.

Uzaktan eğitim de -artık bütün dünya kabul ediyor- geleceğin eğitim modeli veya eğitime destek modeli olarak yerini alacaktır.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Yalnız, Sayın Hocam, online eğitimi daha iyi tuttum, o daha iyi oturuyor, mobilden de iyi oturuyor bence.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Doğru Hocam, doğru, kanıksamışız artık o “uzaktan eğitim” kelimesini.

Şimdi, geleceğin eğitiminde öğrencilerin ilgilerini canlı tutmak, gerçek dünyadaki yaşama hazırlanmaları için neleri öğrenmeleri, nasıl öğrenmeleri konusunda yardımcı olmamız gerekiyor. Yaşam boyu öğrenme için merak duygusunu uyandırmamız gerekiyor. Daha iyi nasıl öğreneceklerse o şekilde öğrenmelerine yardımcı olmak gerekiyor.

Bu mobil öğrenmenin, bilişim teknolojilerinin, İnternet’in yaygınlaşmasıyla şöyle bir fırsat çıktı önümüze: Biliyorsunuz her öğrencinin öğrenme yapısı farklıdır, kimisi görsel unsurlarla, kimisi yazılı unsurlarla, kimisi başka türlü unsurlarla öğrenebilir, İnternet’te, özellikle uzaktan eğitim veya online eğitimde kişinin yapısına göre farklı öğrenme modelleri kişiye sunabilme şansı var ve böylece herkesi uygun bir şekilde sahaya davet edebiliriz. Eğitim kalitesini artırmak için bilişim teknolojilerinden istifade etmeliyiz. Geleceğin eğitimcisi, bu biraz önce bahsettiğim klasik fizik hocası, klasik bilgisayar hocası olamayacaktır. Kendini yenilemeyen, teknolojiyle bilgi aktarımına adapte olamayan eğitimciler bir kere kesinlikle bugünden itibaren kendilerine zor yer bulacaklardır. Eğitimci artık derse girip her konuyu anlatan değil de öğrenme orkestrasının bir şefi olacak, “Sen bunu öğreneceksin, bunu şuradan öğreneceksin, bunu şuradan öğreneceksin.” demesi gerekiyor. O öğrencilerin ham bilgiyi bilgiye, bilgiyi de bilgiğe dönüştürmelerine yardımcı olan bir koç vazifesi görmesi gerekiyor eğitimcinin.

Geleceğin üniversitesi nasıl olacak? Geleceğin üniversitesi de şu andaki gibi üniversiteye giden, zamanının belli bir bölümünü üniversitede geçiren, belli dersleri alan, geçer not ve diploma alan kişiler olarak görülmemeli, gelecekte üniversiteler yaşam alanları hâline gelecek, sadece bilginin aktarıldığı yer değil, sosyalleştiği, spor ve sanat faaliyetlerini icra ettiği mekânlar hâline gelecek. Öğrencinin proje yapmasının ön plana çıkması gerekecek, öğrencinin üniversite hayatında başarılı olmasından ziyade hayat okulunda başarılı olmasına yoğunlaşılacak. İşte öğrenmeye öğrenme, doğru bilgiye hızlı metotlarla ulaşma yöntemlerini en iyi bilen ve bunu aktarabilen eğitimciler gelecekte kendilerine yer bulabilecektir.

Şimdi, bu fotoğrafı gösterdik, YÖK, üniversiteler bu bilişim okuryazarlığını artırmak için neler yapıyorlar, neler yapmaları gerekiyor, ondan biraz bahsetmek isterim. Şu anda toplumun tüm bireylerine bilişim okuryazarlığı becerilerini kazandırmak olmalıdır üniversitelerde. Onun için YÖK, 1997 yılında bir karar aldı, enformatik bölüm başkanlıklarını kurdu rektörlüğe bağlı olarak. Burada “Temel bilgi teknolojisi kullanımı” dediğimiz klasik bilişim okuryazarlığı dersi ve “temel bilgisayar bilimleri” dediğimiz mesleğindeki bilgisayar kullanımıyla ilgili iki tane dersi zorunlu yaptı ve bu 1997’den itibaren işlemeye başladı fakat orada sıkıntılar çıktı, biraz sonra söyleyeceğim. Daha sonra bilimsel alanda da yüksek lisans ve doktora düzeyinde de bilişimle ilgili ve disiplinler arası çalışmaların yapılabilmesi için 2002 yılında alınan kararla da bilişim enstitüleri

kuruldu. Şu anda İTÜ’de var, Gazi Üniversitesinde var, ODTÜ’de de ismi “Bilişim enstitüsü” değil, “Enformatik enstitüsü” var.

BAŞKAN – Bir de Bilgi Üniversitesinde var herhâlde.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Olabilir Hocam, evet, Bilgi Üniversitesinde.

BAŞKAN – Çünkü hafta sonu orada bir çalıştay yaptık, o enstitüde.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Bunlar yüksek lisans ve doktora düzeyinde bilişim eğitimleri veriyorlar, özellikle disiplinler arası eğitimler veriyorlar.

Biraz önce dediğim gibi, bu rektörlüğe bağlı olarak kurulan dört yıllık enformatik bölümlerin de kadro meselesinden ve enformatik bölümleri rektörlüğe bağlı bir bölüm olduğu için lisans düzeyinde farklı bilişim bölümleri açamamalarından dolayı bir başka sorun çıkmaya başladı. Bu sebeple biz Sakarya Üniversitesi olarak ve İTÜ’de, 2010 yılında, YÖK’e bu sıkıntıları giderecek modelin dünyada da örnekleri olduğu gibi bilgisayar ve bilişim fakülteleriyle daha iyi çözülebileceğini deklare ettik ve YÖK de bunu 2010 yılında onayladı ve böylece farklı disiplinlerde lisans bölümleri... Çünkü bilişim artık yalnız bilgisayar mühendisliğiyle çözülebilecek bir konu değil, tıp bilişimi var, yönetim bilişim sistemleri var yani artık tek başına bilgisayar mühendisliği değil, herhangi bir alanda bilişim, “sanatta bilişim”, “tıpta bilişim” gibi yeni lisans alanlarına ihtiyaç var. Bilişim ve İnternet’in gelişimiyle bu ihtiyaç doğdu.

YÖK bunun dışında geçen sene de şunu yaptı: Bilişim okuryazarlığını artırmak için çalışmalarına durmadı, devam etti, uluslararası yeterliklerdeki öğrencilerin lisans ve ön lisans düzeyinde kazanması gereken yetkinliklerini bu şekilde düzenledi. Artık ön lisanstan mezun olan bir öğrenci ve lisanstan mezun olan bir öğrenci şu Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı’nı temel düzeyde ön lisansta, ileri düzeyde de lisansta bilme zorunluluğu yetkinliğini koydu Ulusal Yeterlilik Çerçevesi’ne. Yani girişimcilik gibi, iletişim gibi, yabancı dil bilgisi gibi bu da artık öğrencinin kazanması zorunlu yetkinlikler hâline Yüksek Öğretimi Yeterlilikler Çerçevesi’nde dâhil edilmiş oldu.

Bunun dışında YÖK, biliyorsunuz 2007 yılından itibaren yedi yıllık dönem hâlinde uygulanan Avrupa Birliği 7’nci Çerçeve Programı’nda toplam 9 tematik alan için ayrılan 73 milyar euroluk bütçeden en büyük pay 7’nci Çerçeve’de 13 milyar euro ile bilgi ve iletişim teknolojileri, bunun koordinasyonunu, yürütücülüğünü TÜBİTAK yapıyor ama YÖK, kurullarıyla, üniversitelerdeki öğretim üyeleriyle bu alanlara önemli katkı vermeye devam ediyor. Hatta nisan ayında yapılan bir toplantıda bu alanlarda öncelikli olarak yapılması gereken projeler de 44 tane. Türkiye’deki önemli bilgi ve iletişim teknolojisindeki kamu kuruluşu, özel sektör ve üniversitelerden kişilerin belirlediği şu alanlar da önümüzdeki yıllarda Türkiye’nin bilgi ve iletişim teknolojilerindeki öncelikli alanları. İşte gömülü sistemler, bulut bilişim, mobil iletişim teknolojileri olarak belirlendi.

Şimdi, biliyorsunuz bilişim sektörünün iş gücü talebi çok yüksek diğer meslek dallarına göre. Tabii, bizde de vur deyince öldürme mantığı var yani bilişim moda ya herkes bilgisayar bölümü açtı, herkes yazılım mühendisliği bölümü açtı, burada kalite sorgulanması gerekiyor. 165 tane üniversite, neredeyse her üniversitede

bir tane var, yakında tahmin ediyorum her üniversitede bir tane tıp fakültesi olur yani, çünkü şu anda nerede bir şey var, oraya... Evet, bilişimde hâlâ ciddi anlamda eleman sıkıntısı var ama kaliteyi de çözmemiz gerekiyor, 149 tane bilgisayar ve bilişimle ilgili yüksek eğitim programı var, bilgisayar programcılığı gibi iki yıllık programları saymıyorum. Bunun dışında bu açık kapatılamadığı için yine yakın meslek dallarında yüksek lisans programları uygulanarak matematik, fizik gibi mezunlara da bu bilişim alanında uzmanlaşma eğitimleri vererek yüksek lisansta onların da bilişimci olmaları sağlanıyor. Bu arada bir tane oda kuruldu, normalde eskiden elektrik, elektronik mühendisliğine bağlıydı Bilgisayar Mühendisleri Odası, şu anda ayrı olarak bir odaları da oldu bilgisayar mühendislerinin başvuracakları.

Bakın, ağırlıklı olarak bilişimle ilgili üniversitelerde yürütülen çalışmalar bilgisayar bölümlerinde yapılmaktadır. Bir kısmı akademik düzeyde, bir kısmı ARGE düzeyindedir ama ARGE düzeyindeki çalışmalar da ağırlıklı olarak üniversitelerin teknokent ve teknoparklarında gerçekleştirilmekte, orada danışmanlık şeklinde olay gerçekleşmektedir. Bu gerçekleştirilen çalışmalar sonucu “Faydalı model” veya “Fikrî mülkiyet hakkı belgesi” alınabilmektedir ama biraz sonra söyleyeceğim gibi burada da bir sıkıntı var. Bilişim teknolojilerini üniversiteler topluma yaymak için “Sürekli eğitim merkezleri” veya “Yaşam boyu eğitim merkezleri” adı altında merkezler kurmaktadır. Bunun dışında uzaktan eğitim gelecekte de önemli bir eğitim modeli olacağı için hemen hemen her üniversitede uzaktan eğitim merkezleri kurulmuştur. Hem uzaktan eğitim merkezleriyle hem sürekli eğitim merkezleriyle toplumdaki insanlara da bilişim okuryazarlığını kazandırmaya çalışıyor tüm üniversiteler.

Üniversitelerimizin çoğunun stratejik planında bilişim ön plandadır, uzaktan eğitim ön plandadır, yönetim faaliyetlerinin bilişimle yapılması ön plandadır; hemen hemen tüm üniversiteler bu konuya ayrı bir önem vermektedir.

Biraz önce Başkanımızın belirttiği, teknoloji ve İnternet’in toplum üzerindeki sağlık ve sosyopsikolojik etkileri konusunda bildiriler vardır ama bunu daha ziyade sosyal bilimlerle uğraşan bilim insanları yapmıştır. Bunun dışında teknolojinin ve İnternet’in ülkemizin gelişmişlik düzeyine etkileri konusunda üniversitemizde yapılmış bir araştırma şu ana kadar bilinmemektedir. Biraz önce Başkanımız, TÜİK’e bu konuyu “Olabilir mi?” diye belirtmişti ama biraz önce Ayhan Bey de bahsetti, bakın facebook’ ta Avrupa’da ilk 4’deyiz, cep telefonu kullanımında yani artık dünya rekorlarını altüst ettik. Pazara gidiyorsunuz yani meyve alamayacak adam, “Akşama face’te yazışalım.” diyor yani böyle bir toplumumuz var. Bunu değerlendirmek gerekiyor. O yüzden İnternet, bilişim okuryazarlığı iyi manada bilinçlendirilirse önemli bir artışı olur Türkiye’ mizin.

E-ticarete önemli gelişmeler var. Bu da dünyada gelecekte ticaretin oraya kayması sebebiyle bu da bizim açımızdan önemli bir parametre ve kamusal alanda da önemli uygulamaların olduğu bilinmektedir.

Üniversite-kamu-özel sektör iş birliği mekanizmalarında ağırlıklı olarak teknokentler, teknoparklar kullanılmaktadır. Üniversite içinde endüstri kuruluşlarıyla birlikte özel ARGE laboratuvarlarının kurulması, ortak projelerin yapılması üniversitelerin gelişmesine ve bilişimin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Bunun dışında burada “bilgisayar” ve “bilişim” bölümlerinin üniversite-sanayi iş birliği kapsamında özel sektörle entegrasyonunun sağlanması, sinerjinin kurulabilmesi için “3 Kazan” dediğimiz üniversitenin

kazanması gerekiyor, özel sektörün kazanması gerekiyor, öğrencinin de kazanması gereken modellerle bu iş birliklerinin yapıldığı ve yapılabileceği görülmektedir.

Kaliteyi artırmak için ABET ve MÜDEK akreditasyonları almaktadır bilişim bölümleri. Bunu bütün bölümlerin alması önem arz etmektedir çünkü 149 tane bölüme çıkınca burada kalite problemi de baş göstermektedir.

Ders planı ve içerikleri bölgesel politikalara göre güncellenmektedir çoğu üniversitede. Dünyada çok rağbet gören Cisco, Oracle, Microsoft sertifikaları artık çoğu bilgisayar mühendisliği bölümünde ders içeriklerine entegre edilmekte, o dersten başarılı olan bir öğrenci bir sınava girerek bu Cisco, Oracle, ECDL ve Microsoft sertifikalarına çok kolaylıkla dünyada ve Avrupa'da geçerli olan bu sertifikalara ulaşabilmektedir.

Farklı meslek alanlarındaki kişilere tezsiz ve uzaktan eğitim yüksek lisans programlarıyla bilişim uzmanlığı kazandırılmaktadır çoğu üniversitede. Bilişimin farklı disiplinlerle arakesiti olan lisans programlarının yani tıp bilişimi, yönetim bilişim sistemleri gibi bölümlerin lisans düzeyinde açılımının sağlanması önemlidir. Bunun dışında üniversitelerin e-devlet ve FATİH projelerine katkıları sınırlı kalmış durumdadır. Bir şekilde e-devlet ve FATİH projelerine üniversitemizin bilişimle ilgili olan kısımlarını çekmek gerekiyor. Bildiğim kadarıyla FATİH Projesi'nin önemli bir kısmının Türk içerikle sağlanması belirtiliyor ve oradaki uzaktan eğitim ders içerikleri, hatta "Uzaktan eğitim yönetim sistemi" dediğimiz LMS gibi yazılımları sağlayabilecek üniversiteler olduğunu biliyorum. Tabii, üniversitelerden mi kaynaklanıyor, artık bu mekanizmada nerede sıkıntı varsa, onları düzeltirsek büyük başarılar elde edebiliriz diye düşünüyorum çünkü e-devlet ve FATİH Projesi bizim gelecekte de Türkiye'nin yüzünün akı olacak çok önemli projelerdir.

Ayrıca, Brezilya, Hindistan, Çin, İsrail, İrlanda, Endonezya gibi ülkelerde olan yazılım merkezi olabiliriz, Silikon Vadisi projemiz olabilir, bunları rahatlıkla uygulayabilecek bir potansiyele sahibiz. Ülkemizde bilişim alanlarında proje başvurusu yapılacak kurum sayısı az diye belirleniyor. Diyebilirsiniz ki ya TÜBİTAK var, SANTEZ var, KOSGEB var, DPT var, kalkınma ajansları var ama esas sorun şuradan kaynaklanıyor: Örneğin bir kamu kuruluşuna proje yapabilmeliyiz. Yani bunun için TÜBİTAK, SANTEZ olmadan da bunu gerçekleştirebilmenin yollarının açılması gerekiyor. Ayrıca, üniversite ve özel sektörün içerisinde olacağı bölgesel bilişim politikaları olabilir. Örneğin otomotiv sektörü Bursa-Kocaeli-Sakarya üçgeninde yer alıyor. Orada otomotiv sektörüne uygun bir yazılım vadisi oluşabilir. Tekstil sektörüne uygun bir yazılım çalışması Bursa-Denizli hattında olabilir. Her bölgeye uygun bunları rahatlıkla gerçekleştirebilecek bir potansiyele sahibiz. Teknokenti olan üniversitelerde firmalara danışmanlık yapıyor öğretim üyeleri ama olmayanlarda önemli sıkıntılar var. Akademik başarıların değerlendirilmesinde patentler, makaleler dikkate alınmakta ama bilişim projelerinden elde edilen maddi değerler bu akademik başarılarda dikkate alınmamakta, bu da bir olumsuz taraf olarak görülmektedir.

Ben bir-iki cümle de bilgisayar ve bilişim bilimleri fakültelerinden bahsedeceğim. Eskiden, hatırlayacaksınız, yeni bir üniversite kurulduğu zaman hemen yanına bir fen-edebiyat fakültesi kurulurdu. O zaman fizik, kimya, Türk dili gibi bölümler önemliydi. Şimdi bizim önerimiz: Türkiye'de iki tane olan bilgisayar ve bilişim fakültesinin, şu andaki dünyanın gittiği gelişmeleri gözlemledikten sonra, üniversitelerde bu fakültelerin sayısının artırılmasının ülkeye önemli katkılar sağlayacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, çok teşekkür ediyoruz. Heyecanlı sunumunuzdan da istifade ettik. Sağ olun.

Ben bir-iki tane şeyi söyleyeyim, sonra arkadaşlara söz vereceğim.

Bir defa, bu fen-edebiyat fakültesiyle ilgili 2008’de zamanın Millî Eğitim Bakanı Sayın Hüseyin Çelik’e -hatta Piri Reis Üniversitesiyle ilgili konular konuşulurken- dedim ki: “Bize bir sürü -tırnak içinde kendisine ‘atanamayan öğretmen’ diyen arkadaşlar mesaj gönderiyor ve biz istihdam alanı bulamıyoruz bunlara.” O zaman zannediyordum 200 bin civarında filandı. Şimdi, sayının 265 binin üzerinde olduğunu biliyorum. “Biz yeni fen-edebiyat fakülteleri kurmak yerine farklı ihtiyaç alanlarını yapsak.” filan diye söyledim ve kendisi de kabul etti sağ olsun ve yani benim önergemle o fen-edebiyat fakülteleri kurma zorunluluğunu kaldırmıştık.

Buradan şuraya geleceğim: Tabii, gayet güzel, sorunlardan bahsediyorsunuz ama YÖK’ün tabii biraz da kelimeleri tartarak da ifade edeyim, fakat biraz proaktif olamadığını da görüyoruz yani ülkenin ihtiyaçları, ülkenin sadece bugün değil, önümüzdeki dönemde de ihtiyaçlarıyla ilgili YÖK’ün birazcık proaktif olmadığını da görüyoruz. Çok basit bir şey söyleyeyim size. 2010 yılında en fazla aranan 10 iş koluna bakılmış ve bunların 2004 yılında henüz tanımlanmamış olduğu bulunmuş. Çok manidar değil mi? Dolayısıyla bizim üç yıl, beş yıl, on yıl sonrasıyla ilgili çok fazla kafa yormamız gerekiyor. Mesela, hafta sonu katıldığımız bir çalıştayda bilişim hukukçusuna çok ciddi ihtiyaç olduğu ama bilişim hukuku alanında çok yeterli uzman olmadığı, Yükseköğretim Kuruluyla ilgili yazışmalarda da bilişim hukukuyla ilgili konularda birazcık YÖK’ün bigâne kaldığı ifade edildi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Doçentlik alamıyor...

BAŞKAN – Yani mesela, orada bir arkadaş doçentlik alamadığını söyledi.

Mesela, bilişim hukukunu bizim şey yapmamız lazım. “Tıp bilişimi” diyorsunuz ama tıp bilişimcisine belki ihtiyaç var mı bilmem. Mesela, Yıldırım Ramazanoğlu, hem çocuk hem nöroloji hem de bilişim uzmanıdır. Böyle bir payeye ihtiyacı da yok.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Tıpçılar yani doktorlar veya tıp mesleğinin icrasında o bilişimin nimetlerini kullanabiliyor ama “bilişim hukukçusu” dediğiniz zaman örneğin ileride bilişim ihtisas mahkemeleri kurulacaksa siz bilişim hukukçusu yetiştirmek durumundasınız ve bu konuya YÖK’ün mutlaka müdahil olması gerekiyor gibi. Yani elemanlarla ilgili bir proaktif davranış olması gerekiyor. Ben sizin sunumunuzda proaktiviteyle ilgili işte iki tane üniversitede, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesinde bilişim ve bilgisayar fakültelerinin açılmasını iyi bir gayret olarak görüyorum ama yeterli gayret olarak görmüyorum. Türkiye’de açılan üniversitelere hangi fakültelerin açılacağıyla ilgili konular da nihayetinde şeye geliyor yani üç kademesi var. Yani YÖK’e geliyor, YÖK’ten Millî Eğitim Bakanlığına, oradan Bakanlar Kuruluna geliyor ve Bakanlar Kurulundan çıkıyor. O zaman siz üç tane bariyer koymuşsanız orada rahatlıkla bu bariyerleri yönlendirebilirsiniz. Biz yarın bilişim veya yazılımla ilgili konuları ha bire açıp da on-on beş sene sonra “Atanamayan yazılım bilmem neleri” filan gibi bir kavramla karşılaşmak istemiyorsak o zaman buna göre bir yapılanma içerisine girmemiz lazım.

Belki bu kısa sunumda onu yapamamış olabilirsiniz ama biz size yaklaşık on sekiz tane sorudan oluşan bir soru paketi göndermiştik. Onunla ilgili kanaatlerinizi YÖK olarak, Şaban Hocam, yazıp gönderirseniz özellikle bunlardan çok memnun oluruz diyorum.

İlhan Hocam, buyurun.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Ben arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, gerçekten güzel bir sunum hazırlamışlar ve aslında bize iki tane de müjde verdiler, bilgisayar ve bilişim fakültesinin açılması bence çok önemli bir gelişme çünkü İnternet Komisyonu ile birlikte biz FATİH Projesi'nin pilot bölgesini gezdik. Orada şunu gördük: Öğretmenlerimiz eğitim fakültelerinden mezun olmuşlar ama bilişim formasyonu olmadığı için, İnternet okuryazarlığı olmadığı için o dersleri verecek sınırlı sayıda öğretmen var. Gerçi oradaki öğretmenler çok başarılıydı ama bunu Türkiye'ye yaygınlaştırdığımızı düşündüğümüzde bu alanda çok büyük bir açık var, bu bakımdan bu fakültelerin çok önemi var diye düşünüyorum.

Ancak burada ben şöyle bir sıkıntı görüyorum gelecekte: Bu fakülteler daha çok teknik olarak kurulmuş fakülteler gibi geliyor yani bilgisayar okuryazarlığı konusunda eğitim verecekler ancak bu teknik bir okuryazarlık olacak anladığım kadarıyla, Sayın Dekanımızın sunuşundan da onu anlıyorum. Buradaki “sosyal okuryazarlık” veya “içerik okuryazarlığı” diyebileceğimiz şeylerden hiç bahsedilmiyor çünkü İnternet alanındaki bizim en fazla sıkıntımız da bu. Teknik olarak kullanmasını biliyor gençlerimiz, çocuklarımız ama burada gördüklerinin ne olduğu, sanal mı, gerçek mi olduğu yönünde yanılgılar var veya kendisini kaptırmaması için, etkilenmemesi için -işte şiddetten, pornodan, şuradan, buradan- bunları nasıl değerlendirmesi lazım, gibi konularda okuryazarlık da şart. Yani bunun adına ne deriz bilemiyorum ama “içerik okuryazarlığı” mı, “sosyal okuryazarlık” mı yani burada üç türlü bilişim okuryazarlığı çıkardım kendi kafama göre, sizin anlattığınız daha çok bilişim teknik okuryazarlığı manasında veya dijital okuryazarlık belki olabilir. Dolayısıyla bu konularda da karar verilmesi lazım. İletişim fakültelerinde mesela “medya okuryazarlığı” var ve iletişim fakültelerinde okutulan müfredattaki medya okuryazarlığı daha çok benim söylediğim anlamda yani içerik ve sosyal okuryazarlık anlamında. Bunu bir entegre etmeniz lazım, iletişim fakülteleriyle de belki ortak olması lazım.

İkinci bir sorun, iletişim fakültelerinin önündeki en önemli sorunlardan birisi, sizin de muhtemelen önünüzde engel olacak, formasyon dersleri alınmadığı için öğretmen olamıyorlar. Bir sürü iletişim fakültesi var ama hiçbirisi öğretmen olmuyor ve senede 3 tane, 5 tane iletişim fakültelerinden öğretmen alınıyor. Dolayısıyla bu söylediğimiz derslerin, sizin alandaki teknik okuryazarlık dersleri ve teknik derslerin de zorunlu hâle gelmesi lazım öğretmen olmasını istiyorsanız. Seçmeli olsa bile yine olmuyor. Mesela, biz medya okuryazarlığı dersini seçmeli koyduk, olmadı.

Yine, eğitim fakültelerinde mutlaka hem teknik anlamda bilişim okuryazarlığı hem de sosyal ve içerik anlamda bilişim okuryazarlığı formasyon derslerinin konması lazım, dolayısıyla bu alanın da yeniden dizayn edilmesi lazım. YÖK'ün önündeki en önemli sorunlardan birisi budur diye düşünüyorum çünkü dediğimiz gibi FATİH Projesi eğer hayata geçecekse -ki başladı pilot bölgede- ve çok yakın gelecekte de bütün okullarımızda olacağına göre bu alanda çok müthiş bir öğretmen açığı var. Zaten toplumda da iletişim okuryazarlığı veya bilişim okuryazarlığı konusunda ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bilhassa yeni tanımlar getirdi, açık öğretimden online eğitime geçileceği gibi falan, gerçekten önümüzdeki yıllar bunu gösteriyor. Eğitimin formatı da değişecek, diğer alanların da -alışverişin formatı, sağlığın formatı- formatının değişeceğini düşünüyorum ben de.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Bir-iki cümle Hocam, bu konuyla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Gerek Başkanımızın söylediği bilişim hukuku ve medya okuryazarlığı konusunda Hocam, şöyle bir çalışmamız var: Bir de buna sosyal medyayı ekledik. Bu üç programda - hukuk fakültesi ve iletişim fakültesi dekanlarıyla, Sakarya Üniversitesi olarak söyleyebilirim- yüksek lisans programı açmayı düşünüyoruz yani bilişim hukukunu bölüm olarak değil de hukuku bitirmiş kişilere yüksek lisansta bilişim hukuku programı.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Hocam, benim kastım yalnız sosyal medya değil, sosyal medya tamamen İnternet’teki ayrı bir medya şeyi.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – O da sıkıntının olduğu ayrı bir yer Hocam.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – İnternet bilişimi ve sosyal yönleri veya sosyal etkileriyle ilgili.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Evet.

Bir de, dediğiniz gibi, medya okuryazarlığı da yine gündemimizde olan yani olayın sosyal boyutunu da -yalnız teknik boyutundan ben bahsettim, kendim mühendis kökenli olmamdan dolayı- dikkate alacağız.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sayın Ramazanoğlu, buyurun efendim.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben, hem Şaban Hocam’a hem Ümit Hocam’a teşekkürleri için teşekkür ediyorum, eksik olmasınlar, bu sunum ve açıklamalarla ilgili ben açıkçası hakikaten çok bilgilendim.

Şaban Hocam buradayken ben bir derdimi arz etmek istiyorum. Şimdi, Hocam, bundan iki yıl kadar önce çeşitli defalar ben YÖK’ü ziyaret ettim ve özellikle YÖK’ten bazı bilgi taleplerim oldu. Özellikle tüm ülkedeki bugün sayısı 165’e ulaşmış olan üniversitelerimizde çalışanların -akademik kadroda olan yani asistan, araştırma görevlisi, yardımcı doçent, doçent, profesör düzeyinde- kadın-erkek dağılımı, alan dağılımı, üniversite dağılımı, doğum yeri dağılımı, doğum tarihleri dağılımı gibi bazı bilgilerle ilgili bir talebim oldu çünkü ben başka bir çalışmayla ilgili olarak bu bilgiye ihtiyaç duymuştum. O zaman da YÖK, “YÖKSİS” diye bir yazılım üzerinde çalıştıklarını, bu yazılım tamamlandığı zaman bize geri dönüş yapacaklarını, dolayısıyla ancak ondan sonra bu bilgilere ulaşabileceklerini ifade ettiler. Bana bir de şöyle bilgi vermişlerdi: Her ay her üniversitenin rektörlüğünden kendi kadrolarındaki değişiklikleri, uzmanlar, asistanlar, vesaireyle ilgili olarak isimlerini

sürekli olarak güncellemek suretiyle YÖK’e bildirdiklerini ifade ettiler fakat ben zaman zaman bu konularla ilgili taleplerimi dile getirmeme rağmen böyle bir bilgi temini hususunda bugüne kadar başarılı olamadım Hocam.

Bu YÖKSİS Projesi tamamlandı mı, tamamlanmadı mı; tamamlandıysa niçin bize geri dönüş olmadı? Yani bu bilgi paylaşımını ben çok önemsiyorum. Dolayısıyla bu birinci arz etmek istediğim husus.

İkinci husus da şu: Şimdi, biraz önce Ümit Hocam sunumunda “Faydalı model ve fikrî mülkiyet hakkı” diye bir konseptten bahsetti. Bu hakikaten çok önemli Hocam. Neden çok önemli biliyor musunuz? Ben, tıp doktoru olmama rağmen yıllardan beri ekstra, ilave bir görev olarak, sorumluluk olarak bilgi işlem dünyasında da yani hakikaten sizlerin çalıştığınız alanlarda çalıştım yani hakikaten sektörün bu sorunlarına yakın derecede vâkıf olmak gibi bir şansım oldu.

Bir bilgi vereyim isterseniz size: Şimdi, Türkiye’de bilişim sektörü niye gelişmiyor Hocam? Sebeplerinden bir tanesi şu: Açıkçası bu bir beyin emeğidir, bilişim, fakat çalınması çok kolaydır yani siz istediğiniz kadar tedbirlerini alın, bunu hukuki müeyyidelere bağlamadığınız müddetçe sonuçta eşyanın tabiatı nedeniyle birtakım paylaşımlara izin vermeseniz dahi bunlar sizin dışınızda kullanılmaktadır. Ben bir örnek vereyim, firma ismi hiç önemli değil: Büyük bir yazılım firmasının kendi üst düzey yazılımcı kadrosunda çalışan birkaç arkadaş aralarında anlaşıyorlar “Biz kendi firmamızı kuralım.” diyorlar, ayrılıyorlar, fakat o ana kadar o firma bünyesinde geliştirmiş oldukları yazılım kodlarını da alıp gidiyorlar. Firma bunlarla ilgili olarak “Böyle bir ihtimal ileride olabilir.” diye -hukukçu arkadaşlarımız da var burada, özellikle ben onların da fikrini merak ediyorum- şöyle bir beyanda bulunmuş veya yazılı taahhüt almış onlardan: Bu alanda çalışmalarını beş yıl süreyle yasaklamış çalışanlarının, böyle bir ihtimali dikkate alarak. Başka bir müeyyide kurulamadığı için çünkü bir kodun kimin tarafından yazıldığının tespiti o kadar kolay bir şey değil. Netice itibarıyla tabii bunlar da ona bir kılıf uydurmuşlar, “O alanda çalışmıyoruz da başka alanda çalışıyoruz.” diye çünkü bu tür kılıfları uydurmak çok kolay ve o firmaya ciddi bir rakip firma olarak karşılına çıktılar, şimdi o firmanın iflasına varana kadar iş bir şekilde boyut değiştirdi. Demek istediğim şey şu Hocam: Bizlerin de birtakım üretimlerimiz oluyor, benim şahsi üretimlerim de var yazılımla ilgili...

BAŞKAN – Buna YÖK nasıl bir tedbir alabilir ki!

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Hayır, YÖK’ü demiyorum, şimdi hukuk boyutu da var bunun, YÖK’ün de bu konuda katkısı olabilir Hocam.

BAŞKAN – Ha.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, çünkü Ümit Hocam çok önemli bir şeyden bahsetti.

BAŞKAN – O zaman bilişim hukukçusunu daha fazla yetiştirmek lazım.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Ne diyorsunuz Hocam, çok önemli.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Kesinlikle.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Bu girizgâhı yaptıktan sonra şimdi sorumu sorayım o zaman. “Faydalı model ve fikrî mülkiyet hakkı” dedin ya Hocam, ben şunu soruyorum şimdi size bir

akademisyen olarak, sektörün bir profesyoneli olarak: Bu belgeye ben aldığım zaman bu bana akademik bir ayrıcalık mı sağlıyor, bu benim akademik hakkım mı oluyor, teknik bir ayrıcalık mı sağlıyor, teknik yönden bu benim malım mı oluyor, yoksa hukuki bir koruma mı sağlıyor? Bu birinci sorum. Yani akademik, teknik ve hukuki yönden ne getiriyor bu belge bana?

İkinci sorum şu: Bunun ulusal niteliği nedir, uluslararası niteliği nedir? Uluslararası akreditasyonu da var mıdır bu belgenin?

Son sorum: Bu belgenin geçerlik düzeyi nedir, yaptırım gücü nedir? Yarın ben bu belgeyi alıp, yola çıkıp birini mahkemeye verebilir miyim “Benim birikim, deneyimlerimi benden izinsiz kullandı.” diye?

Ben bunları arz etmek istemiştım Hocam.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Hocam, yani bunun hukuki olarak bir şeyi olabilir ama maalesef ki maalesef biliyorsunuz Microsoft yazılımlarını piyasaya sürüyor veya büyük firmalar “Bunu artık kimse kıramaz veya kırsa buna hukuksal anlamda her türlü cezayı vereceğiz.” diyor ama daha dünyada ürün sunuluyor, beş dakika içinde kırılıyor ve ondan sonra da mahkemelerden bir sonuç çıkmadığını çok kere gördük. Bizim de benzer şekilde yazılımlarımız defalarca savcılara... “Ne yapalım Hocam?” diyor. O zaman nasıl koruyacağız bunu? Yok, hiçbir şey yok. Yani bu benim bahsettiğim aslında hukuksal anlamda ama uluslararası düzeyden bahsetmedim, bilmiyorum da.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam Hocam.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Yani hukukla ilgili şeyim olmadığı için, kendi başımıza da geldiği için Türkiye’de bu konuda çok ciddi anlamda sıkıntı var efendim.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Bu bahsettiğiniz belgeyi nereden alıyoruz Hocam?

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Yani patent olarak alabiliriz.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Anladım.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Yani en şeyi biz patent olarak alıyoruz.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam. Türkiye’deki uygulama bu.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Evet.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Şahin, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Başkanım, ben öncelikle teşekkür ediyorum.

Benim bahsetmek istediğim konulara siz temas ettiniz, özellikle İnternet ve bilişim hukukuyla alakalı normal bir örgün eğitimde bunu mümkün görmüyorum ben de ama yüksek lisans düzeyinde...

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. ÜMİT KOCABIÇAK – Evet.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – ...bazı üniversitelerde bu çok rahatlıkla verilebilecek bir eğitim olarak... O gün de gelip sunum yapan Hocamız da zaten bu sıkıntılarını ifade etmişti, yalnız orada bunun bir feveranı vardı, ben de Değerli Hocam'ı burada görmüşken o feveranı aktarmak istiyorum. Sayısız kez müracaatta bulunduk ama YÖK'ten bir karşılık bulamadık, ciddi bir muhatap gelmedi, bu noktada da...

BAŞKAN – “Cevap bile yazılmadı.” diyorlar.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – “Cevap bile yazılmadı.” gibi, evet, yani çok büyük bir serzenişte bulundular. Ben de hukuki anlamda bu alanın çok önemli olduğunu ve en azından yüksek lisans, master düzeyinde, doktora düzeyinde burada iyi hukukçuların yetişmesi hâlinde fikrî ve sınai haklar mahkemesinde veyahut da ileride kurulacak bir bilişim ihtisas mahkemelerinde bu tür insanların en azından bilirkişilik yapacak, en azından yol gösterecek boyutta olabileceklerini düşünüyorum.

Bir yerde çalışıp daha sonra başka bir alana geçmemesi noktasında hukuken kısıtlamalar yapılabilir. Mesela SSK'da, mesela BAĞKUR'da veya diğer kurumlarda, Hazine'de görev yapmış avukatlara dahi oradan ayrıldıktan sonra serbest alanda üç-beş yıl çalışmama gibi sözleşmeyle bir yasak getirilebiliyor, bunlar yapılabilir.

İkincisi de bu yapılan tespitler noter huzurunda “marka tescili” gibi veyahut da bu ürünleri bir şekliyle yazılı metne dönüştürüp noter kanalıyla tasdik ettirdikten sonra başka birinin kınılmasına da mâni olunabilir, bu yasal olarak da imkân dâhilinde, bunu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Bir de çok kısa bir şekilde... Değerli Hocam'ı, YÖK Başkan Vekilimizi bir daha bulma şansımız yok. Biz, Çankırı Karatekin Üniversitesiyle alakalı iktisadi idari bilimler fakültesi, fen-edebiyat fakültesi, güzel sanatlar fakültesi, orman fakültesi ve mühendislik fakültemiz var. Mühendislik fakültesi hiç öğrenci almıyor, demin de ifade edilen fen-edebiyatlar her tarafta var, hiçbir anlam ifade etmiyor, orman fakültesi ve güzel sanatların da çok fazla bir işlevi yok, üniversite tam oturmadı. 2007 yılında kurulan üniversitemizde hâlâ 6.500 civarında öğrencimiz var, bunun da 4 bini meslek yüksekokulu öğrencisi. Bir dönemler meslek yüksekokulları arasında da Türkiye'de çok saygın bir konumda olan Çankırı Meslek Yüksekokulunun öğrencileri var ve burada teknik eğitim fakültesi kurulamaz mı? Bu meslek yüksekokulu çünkü teknik eğitim açısından son derece elverişli.

Bu hususu paylaşayım dedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şahin Komisyonumuzun çalışkan bir üyesi. O yüzden ben de Komisyon Başkanı olarak Sayın Şahin'in son temennilerinin altına imzama atıyorum, Çankırı'yı seven birisi olarak.

Hocam, bilişim hukukuyla ilgili bir şey söylemek ister misiniz yani makes bulamadığıyla alakalı?

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Şimdi, başka soru varsa...

BAŞKAN – Başka soru...

Sayın Mehmet Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben de hayırlı günler diliyorum. Hoş geldiniz. Teşekkür ediyorum sunum için.

Tabii, Komisyon Başkanımız detaylı bir tanımlama yaptı, benim soracaklarım da onun içerisindeydi.

BAŞKAN – Olsun, yine sor, tekrar bahset.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, burada yaptığımız görüşmelerde şöyle bir şey geliyor toplumdan veya sanayicilerden, bu işin içerisinde olanlardan. Diyor ki: “Bilgisayar mühendisliği var ama hard verileriyle ilgileniyor, bizim yazılım menüsü anlamında eksiklerimiz var.” Bakıyorsunuz ya bir üniversitede var veya iki üniversitede var. Öyle söylediniz siz de . Yani gözlemlerimiz ne? Biz tüketen bir toplum durumuna gelmişiz. Belki on beş yıl önce temeli atılması gereken, işte yazılım mühendisliği anlamında adım atılması gerekiyorken atılmamış ve bugün daha yeni yeni bu adımlar atılıyor ve ciddi bir eksik olduğu ifade ediliyor bize.

Bir ikincisi, Ümit Hocamız da söyledi, şimdi, bilgisayarın formatik bölümleri var veya bilgisayar programcılık bölümleri var iki yıllık, şimdi ara eleman ihtiyacı var işletmelerde ve yazılım bölümlerinde çünkü hafta sonu yaptığımız çalıştayda bayağı görüşme imkânımız oldu, “Mühendise programcılık mezununun yaptığı işi yaptırırıyorsunuz hem maliyet anlamın da hem de yapmıyor adam.” diyorlar ama öbür taraftan o ihtiyacı karşılayacak personel de yok. Şimdi hem kalite noktasında sıkıntı yaşadığımızı burada ifade ediyoruz hem de böyle bir açık var.

Biz şöyle bakıyoruz bilişim sektörüne: Türkiye'nin biliyorsunuz doğal zenginlikleri petrol ve doğal gaz -şu an en kıymetli olan madenler dünyada- yok, altın da yok, stratejik bir sektör olabilir bu ve bu anlamda dünyada sayılı birkaç ülkeden bir tanesi olabilir Türkiye eğer iyi hamleler yapabilirse. Bu anlamda Yükseköğretim Kuruluna diğer bütün kurumlardan çok daha fazla yük düşüyor çünkü bu işi yapacak olan kalifiye mühendisleri ve mühendislerden sonra o ara eleman ihtiyacını karşılayacak olan kurum sizsiniz. Bu noktada bakışınız nasıl? Yani bir vizyon noktasında nasıl bakıyorsunuz hadiseye? Hazırlık noktasında neredesiniz? Çünkü çok ciddi bir zaman kaybedilmiş ve bunun bedelini şu an Türkiye ödüyor. Burada şahıslar değil ama hep birlikte tabloyu iyi çizip, sıkıntıyı ortaya koyup, bunu bir an önce telafi etmemiz lazım. Geldiğimiz noktada iyi bir durumda değiliz ve bu noktada da Yükseköğretim Kurulu yazılım mühendisliği anlamında ne yapıyor, bilişim noktasında nasıl bir tasavvuru var; bu arayış, bu ihtiyacı karşılayacak olan kadro anlamında çalışmalarınız ne durumdadır?

BAŞKAN – Evet, buyurun Değerli Hocam.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle ben de teşekkür ediyorum.

Tabii, soruların önemli bir kısmı yükseköğretimin yeniden yapılandırılması felsefesi içerisinde ele alınması gereken sorular yani Türkiye'nin yükseköğretiminde bildiğiniz sorunlar var ve bu sorunlar devam ediyor, bu sorunların aşılması noktasında da önemli görüşler.

Sayın Başkanın YÖK'ün proaktif olması noktasındaki fikirlerine tamamen katılıyoruz ve YÖK'ün son dönemdeki attığı adımların da aslında bu çerçeve içerisinde değerlendirilmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz fakat temel sorunumuz şu: Türkiye'de yükseköğretim arzı ile talebi arasında ciddi bir uçurum var. Yani bu seneki sadece rakamları hatırlatmak babından size söyleyebilirim. 1 milyon 837 bin öğrenci yükseköğretim

almak için sınava giriyor ve bizim tüm ilan edebildiğimiz kontenjan -açık öğretim fakültesi ve vakıf üniversiteleri de buna dâhil olmak üzere- 700 bin civarında. Bu 1 milyon 837 bin öğrencinin aslında yükseköğretim alma umudu biraz yükseltilmiş olsa Türkiye'deki bu rakamın ben çok rahatlıkla kısa zaman içerisinde 5 milyon civarında olacağını tahmin ediyorum. Dolayısıyla bu talep ile sizin sunabildiğiniz yer arasındaki açıklık Türkiye'deki pek çok politikanın da işin aslı çok sağlam temellerle dizayn edilmesine engel oluyor. Bunu bir serzeniş olarak söylemiyorum ama bu açıklıktan dolayı da zaman zaman bölgesel talepler ve bu taleplerin yani toplumsal baskılarıyla beraber Türkiye'de birtakım plansız, programsız açılımların olması da neredeyse kaçınılmaz hâle gelmiş vaziyette. Dolayısıyla bizim proaktif olmamız gerektiği konusuna tamamen katılıyorum ama bunun yine Türkiye'nin gelişmişlik düzeyiyle paralel düşünülmesi gerektiği kanaatimi de açıkça ifade etmek istiyorum.

Bilişim konusunda özellikle Türkiye'deki yetişmiş, yükseköğretim almış elemanlarımızın bilişim sektörüne kaydırılması ya da orada ekstra, mesela sertifika programları ya da formasyon olarak bunlardan faydalanılması konusu aslında zaman zaman bizim gündemimizde olan bir konu ama orada da yine çok basit bir konuya temas edeceğim. Mesela, bilgisayar mühendislerinin eğitim formasyonu olarak diyelim ki öğretmen yapılması meselesi cidden çok bizim yükseköğretimi de derinden yaralayacak başka sorunları beraberinde getirebiliyor çünkü biz fen-edebiyat fakültelerindeki formasyon meselesini bile, Sayın Başkan da ifade ettiler, Türkiye'de eğitim fakültesini bitiren herkesin bir atanamayan öğretmen sendromu yaşadığını eğer düşünecek olursak yani bir fakülteye girmiş olmak ile devlet memuru olmak arasındaki zihni bağlantıyı henüz koparamadığımız için birtakım atraksiyonları, bu anlamda birtakım açılımları, inanın, yapma noktasında hem toplumsal anlamda hem de hukuki anlamda sıkıntılarımızın olduğunun bilinmesi gerekiyor. Dolayısıyla, tersine bir yapılanmanın ben mümkün olacağı kanaatindeyim. Yani bu kadar atanamayan, tırnak içinde söylediğim bu atanamayan öğretmenlerle ilgili, özellikle eğitim sürecinin içerisine katılacak olanların bir bilişim formasyonuna sahip olmasını ben notlarıma aldım. Bunu mutlaka Yükseköğretim Kuruluyla, Sayın Başkanla da paylaşacağım. Bu konuda fakültelerimizin durumlarını, hazırlıklarını, bu konuyu kaldırıp kaldıramayacağımız konusunu mutlaka gözden geçirmemiz lazım. Zaten bu FATİH Projesi'yle birlikte de çok acil bir belki mesele hâline geldi diye düşünüyorum. Hem mevcut öğretmenlerimizi hem de eğitim fakültelerinden eğitim almış mezunlarımızı belki bu bilişim formasyonu noktasında değerlendirebiliriz diye düşünüyorum. Bu, kayıtlarım içerisinde.

Sayın Vekilimizin, tabii, yükseköğretim istatistiklerine ulaşma konusundaki sıkıntılarını anlıyoruz. Yani bu konuda bir Başkan Vekili olarak aslında bu açıklamayı bu şekilde yapmaktan da hakikaten içtinap ediyorum ama maalesef, yükseköğretime ilişkin bir istatistik yapılanmasının mevcut olmaması... Bunu kurmaya çalışıyoruz yani bunu özellikle İstatistik Kurumuyla da çok yakın iş birliği hâlinde sorunu çözmeye çalışıyoruz.

YÖKSİS'le ilgili çalışmalar Aralık ayı sonu itibarıyla aslında bitmiş vaziyette ama YÖKSİS'e bilgi girişlerindeki... Bu biraz da toplumsal Sayın Vekilim. Toplumsal alışkanlıklarla ilgili. YÖKSİS'e özellikle kişisel bilgilerin girilmesi noktasında sıkıntılarımız var. Ama yüzde 90 nispetinde bu verileri artık size verebiliriz yani bu konuda sizin istediğiniz bütün bilgileri, YÖKSİS'e gelen bilgileri en azından aktarabiliriz

diye düşünüyorum. O konudaki gecikmeden dolayı da kendi şahsım adına ve kurum adına özür dilemek zorundayım.

BAŞKAN – Estağfurullah.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Yani bunu açıkça da ifade ediyorum. Çünkü yükseköğretim gibi bir konuda çok net istatistiklere sahip olamamak bizim bir ayıbımızdır diye de özellikle ifade etmem lazım.

Bilişim hukuku hakikaten çok önemli bir mesele. O konudaki taleplere de katılıyorum fakat orada da bir samimi meseleden bahsetmemiz gerekiyor. Maalesef, Türkiye’deki bu “sektörel” diyeceğim ben, bağnazlığı zaman zaman aşma imkânımız olmuyor.

BAŞKAN – Çok iyi anlıyoruz Hocam onu. Mesela tıpta böyle bir bağnazlık olmadığını ifade etti arkadaşlar.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Dolayısıyla, şöyle bir yapımızın olduğu ve bunu aşmadığımız bir durumda, inanın, bizim de çıkmazda olduğumuzu ben itiraf etmek zorundayım. Hukuk yüksek lisans ve doktoralarının sadece hukukla ilgili olduğunu biliyorsunuz diye düşünüyorum. Yani diyelim ki bazı alanlarda spesifik olarak yüksek lisans ve doktoraları alabiliyorsunuz ama hukukta hukuk doktoru oluyorsunuz yani o sadece sizin ne konusunu çalıştığınız tezin başlığından anlaşılır hâle gelmiş vaziyette. Tabii, bu yapıyı... Sayın Başkanım, ben çok da uzatmak istemiyorum. Bu yapının da aşılması gerekiyor. Türkiye’de bu bilişim hukuku gerçekten çok acil olduğu için bilinen bir konu ama hukukun başka alanlarında da benzer sıkıntıları yaşadığımızı ifade etmem lazım.

BAŞKAN – Hocam, bunu şunun için hep gündeme getiriyoruz: İleride çok ihtiyaç olacak ve biz o ihtiyacı, hatta bugün bile o ihtiyacı karşılamaktan uzayız. O yüzden, bu bağnazlığı da bir türlü aşmanız lazım.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Sayın Başkanım, aynen katılıyorum.

BAŞKAN – Aşmanız lazım Hocam.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Bunun ızdırabını da yaşıyoruz. Dolayısıyla, bu konuda belki bu, işte, 2547’ nin tamamen değiştirilmesi de dâhil olmak üzere...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Hocam, dışarıya çok yüklü miktarlarda vekâlet ücretleri ödüyoruz, çok yüklü miktarlarda. Yani şimdi “Bu konularda uzman kimse yok.” diyoruz. Yanlış anlamayın, düne kadar tahkime de... Yani devlet kendi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bir kısım davalarda devletimiz, hâkimle, savcıyla dava takip ediyordu; baktı ki bu olmuyor, hep Avrupa’dan şu anda özel hukuk bürolarından çoğu noktada yardım alıyor. Enerji hukukunda yardım alıyor. Yarın İnternet ve bilişim konusunda da... Şu anda çok büyük miktarlarda... Geçen gün bir meslektaşınız vardı, onun yanında izah ettim. Bu, Anadolu’da kadınların, kızlarımızın saç örgüsünü düşünerek birisi bir buluş yapmış. Burada buluş da değil işin aslında, tel örgü; kara yollarında yamaçlara germek adına. İtalyanlar gitmiş bunu buluştur diye Avrupa’da patent ofisinde tescil ettirmiş, gelmiş burada milyar dolar liralık vatandaşların ellerindeki malları depoya kaldırttı, yapmış olduğu sözleşmeleri iptal ettirdi ve dedi ki: “Bundan sonra benden lisans almadan bu üretimi yapamayacaksınız.” Yani bunlar çok ciddi anlamda ülkeyi geriyor ve sıkıntıya sokuyor ve önümüzdeki gelecek ortam da bilişim ve İnternet üzerine çok hızlı geliyor, burada onları görüyoruz. Bunun altyapısına bizim hazırlıklı olmamız lazım.

Başkanımın ifade ettiği gibi, 2010'da 2004'ün verileri yok. Yani bunu öngörememişsek bu bizim ayıbımız demektir. Çünkü vatandaşlar eli yıl, yüz yıl sonrasının önünü görüyor, ona göre hesap yapıyor.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Evet yani katılıyorum yorumunuza. Burada zaten notlarımızı da aldık. Sayın Başkanım, biz YÖK olarak bu tür toplantılarda genelde eleştiriye de hazırız.

BAŞKAN – Tabii, tabii, estağfurullah.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Ve şunu itiraf edeyim: Yani yapılan eleştiriler tamamen haklı eleştiriler fakat bu sistemi yani aynen sizin söylediğiniz gibi, bizim de değiştirmemiz gerektiği konusunda birlikte çalışmamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, muhakkak. Hocam, ben şunu anlıyorum: Siz Yükseköğretim Kurulu Üst Yönetimi olarak böyle bir konuyu önemsiyorsunuz, yapmak da istiyorsunuz ama birtakım hususların aşılamadığını da ifade ediyorsunuz. Şimdi, biz Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonu olarak bunu raporumuzda çok net bir şekilde vurgulayacağız. Yani Türkiye'de bilişim hukukuyla ilgili... İdris Bey de hukukçu olması hasebiyle daha güzel ifadelerle, benim ifade edemeyeceğim ifadelerle ifade etti. O şekilde, net bir şekilde vurgulayacağız. Yani artık takipçisi olacağız.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Sizin heyetinizin raporu da bize çok katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Bizimle ilgili doğrudan ya da dolaylı eleştirilerin yer alması hem bize ışık tutacak hem de az önce ifade ettiğim gibi, aşamadığımızı düşündüğümüz bazı konuların aşılmasında da yardımcı olacak diye düşünüyorum.

Sayın Vekilimin Çankırı Karatekin Üniversitesiyle ilgili talebinde tabii ki yani orada verdiğiniz rakamlar, bilgiler bizim için de çok önemli. Rektörle bunları da paylaşacağız yani bunu mutlaka...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Ben özellikle bu toplantı sonrasında sizinle bir beş dakika görüşmek istiyorum.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Olur Sayın Vekilim, tabii ki, memnuniyetle.

Ama şurada sadece şunu söyleyeyim: Teknik eğitim fakültesi talebi... Bizde teknik eğitim fakülteleri bir sıkıntıydı biliyorsunuz. Yani pozisyonları belli değil, buradan mezun olanların hangi sıfatı taşıyacağı konusu tartışmalı bir konuydu. Bunun üzerine teknoloji fakülteleri yani teknik eğitim fakültelerinin kapatılıp teknoloji fakülteleri kurulmasıyla ilgili bir çalışması oldu YÖK'ün. Fakat şunu söyleyeyim: Teknoloji fakülteleri de şu anda, az önce hukukla ilgili söylediğim konulara paralel bir şekilde, diyelim ki bunların mühendislik sıfatını taşıyıp taşıması konusu odaların konusu hâline gelebiliyor. Dolayısıyla, birlikte çözeceğimiz bir konudur diye düşünüyorum. Ama Çankırı Karatekin'le ilgili notlarımı da aldım, ayrıca da sizinle görüşeceğiz diye düşünüyorum.

Tabii, piyasaya eleman yetiştirme konusu yani Yükseköğretimin vazgeçemeyeceği -"paydaşlar" diye ifade ettiğimiz- yani paydaşların talepleri doğrultusunda bir eğitim yapısının da oluşturulması gerektiği konusu,

bence ara eleman meselesi de -Sayın Vekilim de ifade ettiler- hepimizin, Türkiye'nin konusu diye düşünüyorum, Yükseköğretimin vazgeçemeyeceği konular diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, size çok net “Şunları biz yaparız.” ya da “Yapamayız.” demek durumunda da değilim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Zaten Medis bu konuların en üst makamıdır diye düşünüyorum. Ama size şunu temin ederim ki buradaki yapılan eleştirilerin tamamını yerinde ve bizim mutlaka dikkate almamız gereken eleştiriler olarak kayıtlarımıza girdik. Ayrıca, sorduğunuz sorularda cevabı verilmeyen, özellikle sosyal etkiler konusunda yazılı cevabımızda da bunları size ayrıca iletmış olacağız.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Hocam, çok teşekkür ediyoruz. Çok verimli ve gerçekten, bizim de memnun olduğumuz bir toplantı oldu. Mesajımızı YÖK’e net olarak ifade etmiştik. Hep böyle gıyabınızda konuştuk. Ben Sayın YÖK Başkanımızla da iki kez bu konuyla ilgili konuştum. Ama görüyorum ki Yükseköğretim Kurulu da hem bizim suallerimizi hem görüşme talebimizi hem Komisyona sunum yapma talebimizi çok ciddiye almış. Bu yüzden çok teşekkür ediyorum. Çok verimli, güzel bir şey oldu. İnşallah, konuştuklarımız hayata geçer de bundan üç-beş yıl sonra yeniden bu konular gündeme gelmez.

Çok teşekkür ediyorum Hocam, sağ olun.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. ŞABAN H. ÇALIŞ – Biz de teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Kapanma Saati: 14.11